

Bűvészet és Spiritizmus

Fenti czím alatt egy lap jelent meg, Tolnai «A bűvészet könyve» czimű mű szerzője szerkesztésében és kiadásában, melyről azt mondhatjuk, hogy egyedül áll Európában. Tudvalevőleg minden ember többé-kevésbé érdeklődik a bűvészet iránt és a csoda, bár mily alakban jelentkezzen is, mindig talál hívókra. A «Bűvészet

és Spiritizmus» megfogja ismertetni mindazon újabb találmányokat és felfedezéseket a bűvészet terén, melyekkel a világhírű bűvészek nagy feltűnést keltenek, ismertetni fogja a bűvészetrel rokon ágakat, a spiritizmust, kabbalát, astrologiát stb. A legújabb és legérdekesebb mutatványokat írásban és képből közölni fogja, de ismerteti egyúttal a bűvészet segédeszközeit, a legújabb készülékeket is s így nélkülözhetetlen nemcsak a kezdő, de a művészre nézve is. Kiméletlenül leplezni fogja az antispiritisták galád üzelmeit, mindenki abban a helyzetben lesz, hogy a világot lázba hozott mutatványokat mint például szellemkezet bemutatni, szellemeket beszéltetni, kopogtatni, a szobában párosával sétáltatni, szóval minden e téren már bemutatott dolog meg lesz magyarázva, de oly módon, hogy azt egy-kétszeri gyakorlat után az illető ugyan úgy előadhatja.

Megjelenik minden hó elsején, 16 oldal terjedelemben.

Előfizetési ára:

Egy évre 8 korona. ★ Fél évre 4 korona.

Negyed évre 2 korona.

MUTATVÁNYSZÁM INGYEN.

Számos képpel.

**Előfizetni lehet TOLNAI SIMON-nál, Budapest,
VII., Kertész-utcza 35. sz.**

A LELEPLEZETT
SPIRITIZMUS

WILLMANN, HARMS, ZÖLLNER STB. NYOMÁN

IRTA

TOLNAI SIMON

ELŐSZÓVAL ELLÁTTA

TÓTH BÉLA

II. KÖTET

BUDAPEST, 1898

A beszélő pénz.

(295. ábra).

Ezen mutatványhoz szükséges egy oly alaku pohár, mint a 295-ik ábrán látható. Feneke ne legyen, hanem gömbölyü vagy kissé hegyes, hogy egy belé dobott korona pontosan a közepére essék. A pohár lába keresztül van furva, mint azt a duplán pontozott *a* vonal mutatja.

A bűvész felleptekor a poharat egy pedállal ellátott oldal-asztra teszi, (lásd 134-ik mutatványt). A pedál, melyet a bűvész segédje mozgat észrevétlenül a mellékszobából, egy zsinór segítségével egy szöget vagy tűt hoz mozgásba, mely az asztal-lapból kiáll. Az *a* lyuk tehát pontosan ezen szög fölé jöjjön. Most elkezd mesélni, hogy egyszer az erdőben kóborolt s ott meglátott egy tündért, ki beleesett egy patakba s onnan nem birt kijönni. A tündér már majdnem belefutott a vízbe, de ő kimentette s ezért hálából a tündér egy oly képességgel ruházta fel, mely neki sok mulatságot, de sok hasznot is szerzett, tudniillik, hogy bármely pénzdarabbal, de különösen koronásokkal beszélgetni bír. Kér tehát egy koronát kölcsön s azt bedobja a pohárba.

Most különféle tréfás kérdéseket intéz a koronához. Kérdi először, hány kétfilléres van az ő erszényében. A kisegítő egyszer megrántja a pedál zsinórját s a korona egyet ugrik a pohárban. A bűvész oda adja erszényét a közönségnek s meggyőződnek arról, hogy csakugyan egy fillér van benne, ami bizonyára derülségre ad okot.

Most kérdi: Mennyi 2-szer 3. A korona hatszor ugrik. Most megkérdi, hogy egy bizonyos úr vagy hölgy hányadik sorban vagy hányadik széken ül. A korona ezt is megjelöli. Hány órákor szokott éjjel hazajönni? A korona 3-at ugrik.

Ezután bárki által fölirat magának egy *kisebb* számot s anélkül, hogy az hangosan elmondaná, vagy a pohárhoz közeledne, a

korona kikopogtatja azt, még pedig úgy, hogy először annyit kopog, ahány tizes, egy kis szünet után pedig annyit kopog, ahány egyes van a számban.

Most oly kérdéseket intéz a koronához, melyre az «igen»-nel vagy «nem»-mel felel. Ha a korona többször gyorsan ugrálni kezd, az igent jelent, ha csendesen marad, nemet jelent. Természetesen mindig a kisegítő mozgatja úgy a pedált, amint szükséges.

Hogy a kisegítővel tudassa, milyen számot kell a koronának jelezni, előzetesen megbeszélnek egyes jeleket.

Tudnillik mikor a pénzhez kérdést intéz, bele kever egyes közönséges fel nem tűnő szavakat, melyeknek jelentőségük van.

Például igen = 1, nem = 2, és = 3, talán = 4, mond = 5 és így tovább.

Ha tehát a bűvész a következő kérdést teszi: «*Talán* tudod azt, milyen számot irtak fel a papirosra? *Igen*»?

Akkor a kisegítő tudja, hogy *talán* = 4 *igen* = 1, tehát 41-es szám van a papirosra írva s ezt kopogtatja ki. Nehogy a közönség azt gondolja, hogy valami előre elkészített pénzdarabbal dolgozik, a bűvész többször változtatja a koronát, amennyiben ajánlkozik, hogy bármely nézőnek koronáját megszólaltatja.

Végül a bűvész hívja a koronát, a kisegítő egy erőset ránt a pedál zsinórján, a korona oly erős lökést kap, hogy kiugrik a pohárból, a bűvész felveszi és visszaadja tulajdonosának.

Szellemidézés. (*Harms után*).

Már e szó is oly különös varázsszal bír. Felidézni sirjaikból a holtakat s szemtől-szembe látni azokat, kik már néhány száz év előtt költöztek el e földről. Kinek lelkét ne izgatná ez fel? Még az imént gondtalan vidámság uralkodott a teremben. A nap ragyogása, vagy a lámpák fénye világította be a termet. De im a lámpákat eloltogatják, csak egy marad égve s halvány fényvel tölti be a termet.

A bűvész fekete ruhájában, kezében a bűvös erejű varázsbottal, néhány megnyugtató szót intéz a közönséghez s azután az utolsó lámpa is kialszik. Vak sötétség. Mindenki visszafojtja léleketét is s kíváncsisággal vegyes borzadással várja a történeteket. Néhány perczig siri csend. De mi ez? Távolból, megszólal tompán egy toronyóra hangja. Tizenkettőt üt. Itt a kísértetek órája. Vad kopogás, lánczsörgetés tölti be a termet s most a háttér sötétéből kísérteties alakok lassu méltóságteljes lépésekkel lebegnek elő.

Egy lehellet nem hallatszik, csak a bűvész kísértetidéző tompa mormolása, amint varázserejű titokzatos szavakkal idézi fel a túlvilág szellemeit. S ezek közelednek. A legbátrabb szívét is borzadály fogja el. Egyik kísértet kezében tartja fejét és üres szemüregéből kékes fény sugárzik elő. Néha azt véli az ember, hogy lángok csapnak ki belőle. S most egy láthatatlan kéz titokzatos szavakat ír le tűzbetűkkel a falra. De im a bűvész mindig lassabban és lassabban mondja varázsigeit. Ugy látszik, hogy kifárasztotta a nagy munka. Szavai végre egészen elhalnak. Nem bír uralkodni többé varázsigeivel a felidézett szellemeken. Ezek megrohanják a bűvészt . . . lánczaikat csörgetve, széttépik azt, ki bátor volt őket a sír dohos mélyéből felidézni . . .

De az óra egyet üt, a kísértetek eltűnnek, egy perczig még hallatszik vad dobogásuk s a terem ismét világos lesz, a bűvész ott áll mosolyogva a szoba közepén.

* * *

S most következik a svindli magyarázata :

Ily szellemidézéseket meglepően egyszerű eszközökkel lehet előadni. A főkellék, hogy a szoba teljesen elsötétíthető legyen.

Készíttetni kell alkalmas bő lepedőforma ruházatokat vékony gazé-szövetből s bekenni Balmain tinkturával vagy festékekkel. Kapható Detsényi Frigyesnél, Budapest, Fürdő-utca. Mintegy tíz perczzel az előadás előtt erős villamos vagy magnéziumfénynek kell kitenni a ruhákat pár perczig, azután összehajtani és letakarni.

Egy mellékszobában, esetleg spanyolfal vagy függöny mögött vannak a bűvész kisegítői, harisnyába cipő nélkül, kik e ruhákat magukra véve, a szellemek szerepét játsszák.

A toronyóra hangját egy nagyobb csengetyüre vagy kis üstre ütéssel lehet utánni, a kézben tartott fej papírmáséból van, a falra foszforral lehet írni.

Mikor a kísértetek eltűnnek, mindenik egy-egy darab fekete szövetet borít magára, azután visszamennek rejtekhelyükre.

Eleven emberek helyet vastag lemezpapírból készült alakokat is lehet használni, melyek a szőnyeg alatt vannak elrejtve, onnan lehet elővenni, és ismét visszatenni, mert az alakok kísérteties fényben ragyognak, de az, ki kezeli, homályban marad.

Különben az elmondottak csak irányadóul szolgáljanak, de a részletekben mindenkinek fantáziájára van bízva a mutatványt úgy kiszínezni és fűszerezni, hogy minél nagyobb hatást keltsen.

A szellemkéz.

A kéz könnyű fából van készítve és az ujjak kivételével belül üres. A kéznek alakja olyan, hogy ha szabadon az asztalon fekszik, akkor az ujjak hegyei, továbbá a kis ujj töve és a hüvelyk ujj alján levő husos kidudorodás az asztal-lapot érzék, míg a kéz csuklója rézsutosan felfelé áll s legvégén körülbelül egy centiméternyire áll fel az asztal-laptól.

Az emelvényen, melyen a bűvész dolgozik, egy fekete czérnaszál van keresztül feszítve az asztal fölött s a bűvész segéde ennek segélyével a kézcsuklóra nyomást gyakorolhat, úgy hogy az ujjak mintegy fél centiméternyire felemelkednek az asztal-laptól. Miután az ujjak tömörök, míg a kéz többi része belül üres, tehát ha a segéd a czérnat utána ereszti, a kéz visszaesik előbbi helyzetébe, miáltal egy tompa koppanás idéztetik elő. A segéd így annyit koppanthat, amennyi szükséges.

A szellemek táblája.

A bűvész az előadás előtt egy közönséges palatáblára felír egy nagyobb számot s a tábla oldalát leborítja egy darab fekete lemezpapírral, mely szintén olyan, mint egy palatábla s palaveszszóvel lehet is reá írni. (Ilyen palatáblákat minden nagyobb papirkereskedésben lehet kapni). Ezen lemezpapir a palatáblára épen ráillik s a tábla előmutatásakor a kézzel erősen rányomja s akkor a nézők csak egy közönséges palatáblát vélnek látni s nem tudják, hogy a táblát a lemezpapírral leborították.

Kell ezenkívül egy darab fehér papir, melyre különböző, három-három számjegyből álló számokat irnak, amelyek összeadva épen annyit tesznek ki, mint a táblára felirt szám.

Persze úgy kell tenni, hogy a papirra előbb felírjuk a számokat, külön papíron összeadjuk s ennek eredményét írjuk fel a palatáblára krétával. Ha például a papíron összeadott számok eredménye 16.512, akkor a táblára is 16.512-öt írunk fel. A számok leírásával igyekezni kell különféle kézírásokat utánozni, hogy ne lássék meg rajta, hogy egy kéz írta valamennyit.

Az így elkészített papir a beirt oldalával lefelé egy vékony deszkácskára tétetik. A deszkácskát a papir tiszta oldalával felfelé egymásután több néző elé teszi és felkéri őket, hogy egy tetszés szerinti számot irjanak reá, mely azonban legföljebb három számjeből álljon, mert különben az összeszámolás sok időt és fáradságot igényel.

ságot venne igénybe. Mikor a számokat egymásután a papírra írják, a bűvész a deszkácskát, melyen a papír van, mindig kezében tartja.

Most felkér egy urat, menjen az asztalhoz s ott a számokat adja össze. A bűvész is oda megy, de visszamenés közben gyorsan megfordítja a deszkán levő papírlapot., tehát az általa teleirt oldal van fölfelé s így odaadja a papírt azon úrnak, ki most természetesen a bűvész által teleirt oldalt fogja összeadni.

Az összeadás közben a bűvész megmutatja a tábla mindkét oldalát, hogy még mindig üresek, felmutatja kezeit is, hogy nincs bennük íróeszköz s leteszi a palatáblát az asztalra azon oldalt, amelyen a lemezpapír van lefelé s félremegy az asztaltól. Mikor az illető úr az összeszámolással elkészült, a bűvész ismét az asztalhoz megy, felveszi a palatáblát, a lemezpapír természetesen az asztalon marad, mely fekete terítővel van bevonva s így a rajta levő fekete papír nem látszik meg. A táblát magasra tartja, üres oldalával a közönség felé s kéri az urat, mondja meg mennyi az összeadás eredménye, azután gyorsan megfordítja a táblát, beírt oldalával a közönség felé, mely a mondott számot most a táblán látja.

A szellemek táblája.

(Leírása a II. köt. 6-ik oldalán).

A mutatóvány, melyet most önöknek előadok, *Bastian*, a híres spiritiszta médium szellemtáblája. Mint tudni fogják, a spiritiszták állítása szerint csak a szellemek segítségével lehet ily mutatóványokat előadni.

Bastian egykor nagy feltűnést keltett az ugynevezett «szellemek táblájával», melyen a szellemek különféle számtani feladatokat oldottak meg. S ha egy bűvész felismerte, mikép kell egy-egy ilyen szellem-mutatóványt előadni s a mutatóványt a szellemek segítségével nélkül is előadni, a spiritiszták szellemei rögtön sietnek ezt a «csodálatos és természetfölötti» mutatóványt egy eddig ismeretlen, újabb fogással pótolni.

Igy történt a szellemek táblájával is!

Be fogom mutatni önöknek a szellemek tábláját, pedig nem vagyok médium s nem is veszem a szellemek segítségét igénybe.

Itt van tehát egy közönséges kis palatábla, mely mindkét oldalán üres. Tessék róla meggyőződni.

(Megmutatja a táblát.)

Igy láthatólag leteszem az asztalra, mert még azt mondhatnák, hogy kicséréltem. Most kérem a közönséget, hogy ezen darab papirosra egy tetszés szerinti számot irjanak fel, de mindenik csak három számjelből álljon, mert különben az összeszámitás kissé nehezen menne.

(A papirost, mely egy kis deszkára van fektetve, egymásután különféle egyéneknek adja oda, kik közül mindenik egy számot ír fel reá.)

Igy, most elegendő lesz! Kérnék tehát egy urat a számok összeszámitására.

(Egy urhoz :)

Sziveskedne talán ön idefáradni?

(Átadja neki a papirost az alátett deszkácskával s az asztalhoz lép a tábla mellé.)

Kérem a táblát ismét megnézni, mindkét oldala üres.

(Megmutatja a táblát s az illető úrhoz fordul.)

Összeszámolta? mennyit tesz ki?

(Az illető úr megnevezi a számot s a bűvész azon pillanatban felmutatja a táblát, melyre a szám krétával fel van írva.)

Ime, itt van — Pedig előbb nem irhattam föl, miután nem tudhattam, hogy önök milyen számot fognak választani.

Tudják ki segített eme fenomenális mutatvány keresztül vite-lére — a svindli.

A vándorló tojás.

(Magyarázatát lásd I. kötet 103. oldalán.)

Ezen mutatványra különösen felhivom szives figyelmüket. Tehát tessék jól ide nézni. Itt van egy üres pohár és itt egy tyuktojás. Mielőtt azonban mutatványomat megkezdeném, szükségem van egy úrra, aki segíteni fog. Talán ez a fiatal úr lesz oly szives?

(Egy fiura mutat; a fiut odavezeti az asztalhoz.)

Igy uram, tehát most figyeljen, hogy a mutatvány jól sikerüljön, mert az mindkettőnknek dicsőségére fog válni! Tehát először is fogja meg mindkét kezével szorosán ezt a poharat. Így, s most a tojást beteszem a pohárba s egy kendővel leboritom. De talán a közönség azt gondolja, hogy a tojást be se tettem, rázza meg tehát a poharat, de nem nagyon erősen, mert a tojás eltörik.

(A poharat megrázza.)

Hallják hölgyeim és uraim, hogy csörög, tehát a tojás a pohárban van. Itt van egy másik kendő is. Ezt lassan el fogom tünnetni kezemben, — kisebb, mindig kisebb lesz, végre egészen eltűnt. Ejnye, de mégis érzek valamit a kezemben, mi lehet az?

(Kinyitja kezét.)

Csakugyan lám, lám, a tojás itt van, a kendő pedig eltűnt.
(Felemeli a kendőt a pohárról).

A pohárból pedig a tojás tűnt el s a kendő van helyette.

(A fiuhoz:)

Kedves barátom! Fogadja köszönetemet a segítségért. Ön nélkül nem lettem volna képes a mutatványt előadni. Megengedi tehát, hogy megvendégeljem? Tessék néhány perczig várni.

Következik az 52. oldalon (I. kötet) leirt mutatvány előadása, melynek czime:

Szellemek konyhája.

Itt van egy lapos serpenyő és egy szeszlámpa. A lámpát meggyujtom . . . a serpenyőt pedig ráteszem, de előbb tessék jól megvizsgálni, hogy üres.

(Átadja megvizsgálás végett a közönségnek.)

Tehát most ráteszem az üres serpenyőt s egy tojáslepényt fogok készíteni. Remélem szereti uraságod?

(Felelet: «Igen!»)

Rögtön kész lesz. Kezembe veszem a varázsbotot s az üres serpenyőben kavarak vele.

Már sül, hallom a sisterségét. Tessék készen is van már.

Most hozok kést és villát, — rögtön kitálalom.

(A kész tojáslepényt egy tányérba borítja.)

Tessék hozzálátni és jó étvágyat kívánok hozzá. Remélem, ez nem is fog hiányozni. Tetszik talán egy pohár bor is?

(Kivesz egyet a zsebéből. Lásd az I. kötet 93. oldalát.)

Igyunk egyet a tisztelt közönség egészségére.

(Kivesz még egy pohár bort a zsebéből.)

Igy, tehát most koczintsunk egyet.

A babatündér.

(Lásd az I. kötet 96. oldalát.)

Mutatványaim során gyakran van szükségem az apró szellemek segítségére, kik látatlanul mindig körülöttem vannak s elhozzák, amire szükségem van, vagy elviszik, amit eltüntetni akarok. Háromat közülük bemutatok önöknek.

(Megmutatja a három alakot.)

Az elsőnek neve Hüvelyk Matyi, ez a második a Piczi Péter, ez a harmadik pedig Parányi Pál. Miután kis szellemeimet bemutatam önöknek, leteszem őket az asztalra. Először is Hüvelyk Matyit.

(Leteszi.)

Mátyás komám most itt maradsz csendesen, míg visszajövök.

(Megfordul és a második szellemet veszi a kezébe.)

S most itt van a második. — — Önök nevetnek? Miért nevetnek? Hiszen az nem olyan nevetséges, ha ezt a kis szellemet a kezembe veszem! Ez tehát Piczi Péter! Önök még mindig nevetnek? Talán valami ügyetlenséget követtem el?

(Visszafordul.)

Vagy ugy? Tehát ez az oka! Matyi barátom, hát te tánczolsz? Nem mondtam, hogy csendesen maradj? Kérem, akár hiszik, akár nem, az én Matyi barátom ifju korában balletmester volt a Sár-Szent-Lőrinczi udvari operánál s azóta megmaradt az a rossz szokása, hogy az ugrálást nem bírja elszokni. Tehát most maradj csöndesen.

(Ismét leteszi.)

Igy, tehát rendben volnánk!

(A közönség felé fordul; ismételt nevetés.)

Mi . . .

(Visszanéz.)

Ejnye, hát te ismét tánczolsz? Nos, segítünk rajta. Péter légy oly szives és vigyázz kissé a Matyira, hogy ne ugráljon folyton, mert mire rá kerül a sor, elfárad.

(Mindkettőt leteszi.)

Most pedig Parányi Pál barátunk fog egy szolo-tánczot eljádni.

(Nevetés.)

Önök ismét nevetnek? Ugy látszik, ma nagyon rakoncátlanok a szellemek.

(Visszafordul.)

Ejnye Péter, hát illik egy szelid, komoly szellemhez az ilyen ugrándozás? Ha jó szó nem használ, használni fog az erőszak. Ráteszem a varázshotot lábatokra s most ugráljátok, ha tudtok. (A közönség felé fordul, a szellemek tánczolni kezdenek, a varázshot a földre esik.)

Ejnye, ejnye, látszik, hogy a lábaitok nem olyan podagrások, mint az enyém, különben elmenne a kedvetek a tánczolásból.

(Ismét leteszi őket.)

Hát Pál barátom, te is feküdj melléjük s ha már olyan nagyon tánczolni való kedvetek van, rögtön segítünk rajta. Karmester úr, valami jó nótát kérek. Imé tisztelt uraim és hölgyeim, most nézzék meg a szellemek tánczát.

(A zene a gyászindulót játszsza; a szellemek nem mozdulnak.)

De kérem, hiszen ez nem tánczene! Gyászindulóra még a szellemek sem tudnak tánczolni!

(A zene egy keringőt játszik; a szellemek még mindig mozdulatlanok.)

Hja, keringő nem ér semmit! Mikor szellemeim táncziskolába jártak, a keringőt még nem is ismerték.

(A zene polkát játszik; a szellemek nem mozdulnak.)

De karmester úr, az istenért! Hiszen nem vagyunk Csaszlauban vagy Kolomeában! Tessék egy jó csárdást játszani, mert az én szellemeim magyar szellemek. Én majd a taktust verem hozzá!

(A zene egy csárdást játszik, a szellemek tánczolnak.)

Igy ni, most jól megy! Ha van önök között valaki, aki szeretne tánczot tanulni, ajánlom Matyi barátomat, aki, mint említettem, ballettmester volt. Ötven krajczárba kerül egy lecke; előadás után tessék nálam jelentkezni.

Megjegyzés: Ha ezeket akarjuk elmondani, természetesen férfialakokat használunk.

A vándor-madarak.

(Lásd az I. kötet 132-ik oldalát.)

Amint látják, itt van két kanári madár. Ezeket egyenesen a Kanári-szigeteken vásároltam, mert az itteni kanári madarak mutatványaimhoz nem alkalmasak. A két kanári madár tehát benn van ebbe a kis kalitkába, de úgy látszik nem igen tetszik nekik a hely, mert oly nyugtalanul ugrándoznak. Ezt nem is csodálom, mert ha például engem szorítának egy ily kalitkába, én sem érezném jól magam. A madarakat tehát átfogom varázsolni abba a nagy kalitkába, mely ott lóg a falon. Még pedig le sem takarom, mindenki látni fogja, mikor a madarak ott megjelennek. Szükségem volna azonban egy kis fiucskára, aki segíteni fog. Aki tehát vállalkozni akar, az legyen szives jelentkezni.

(A jelentkezőhöz.)

Tehát ön lesz oly szives? Jól van. Tehát figyeljen ide. Ime ezt a kalitkát letettem az állványba s a kendő végeit az állvány lába köré csavarom. Legyen szives ezt jól megfogni.

(Megtörténik.)

Most tehát a varázsbottal megérintem a kalitkát s a két madár eltűnik belőle s most már ott fenn van a másik kalitkában. De nézzük meg, hogy a madarak csakugyan eltűntek el? Most legyen szives a kendő sarkait eleresztetni, — így — s most vegye le a kendőt a kalitkáról.

De nini! Hiszen nemcsak a madarak tűntek el, hanem maga a kalitka is. Talán nem tartotta kezeivel szorosán a kendőt? . . . De igen. No akkor bizonyára nagyon erősen érintettem meg a varázsbottal.

A mutatványt bevégeztük, most tehát köszönöm szives fáradozását.

A szellemkéz.

(Lásd a II. kötet 6-ik oldalát.)

Tisztelt hölgyeim és uraim, ez a szellemkéz.

(A bűvész felmutat egy kezét.)

A spiritisztfák azt állítják, hogy azon mutatványt, melyet önöknek ezzel elő fogok adni, csakis a szellemek segítségével lehet produkálni. Ez nem igaz.

Pedig ez egy igen csodálatos kéz.

Mindent tud és minden kérdésre felel.

Családunkban már ősidők óta apáról-fiúra száll s mindenik nagyra becsülte. Most ime leteszem az asztalra s mielőtt kérdéseket intéznék hozzá, megjegyzem, hogy a szellemkéz a kérdésekre kopogásokkal felel.

Egy kopogás igent jelent, két kopogás nemet. A kéznek azonban nincs mindig kedve beszélgetni, tehát előbb megkérdezem, hogy akar-e ma felelni kérdéseimre?

Mondd meg kezeckém, akarsz-e válaszolni kérdéseimre?

(A kéz egyet kopog.)

Egyet kopogott, tehát igen. Nagyon jól van, amint hallottam, a társaság több tagja holnap egy kirándulást akarna csinálni, mond meg tehát, jó idő lesz holnap?

(A kéz egyet kopog.)

Tehát igen. Szerencsés útat kívánok.

Miután vőlegény vagyok, mond meg nekem, hogy házasságom boldog lesz-e?

(A kéz kettőt kopog.)

Nem? Ez már baj. De szerencse, hogy előbb megtudtam, így hát a partit vissza hagyom menni. Még jó, hogy a hozományt előre felszedtem.

Mondd meg tehát most, hogy holnap eljön-e hozzám a szabóm a számlával.

(A kéz egyet kopog.)

Igen? Jó, hogy ezt tudom. Holnap bizonyosan nem leszek otthon. Most egy más kérdést. Vettem ma egy sorsjegyet, mond meg tehát, hogy az megüti-e a főnyereményt?

(Kétszeri kopogás.)

Nem? Az lehetetlen. Nekem okvetlenül szükségem van a pénzre; már adósságot is vettem fel a nyereség fejében. Bizonyára tévedtél.

Mondd meg tehát ismét, hogy nyerek-e sorsjeggyemmel?

(Kétszeri kopogás.)

Nem és ismét nem. Persze, hogy igaza van. Hiszen csak

akartam megvenni a sorsjegyet, de nem adták hitelbe, pénzem meg nem volt kifizetni.

Most tehát még egy utolsó kérdést.

Kapok-e vendéget ezen a héten.

(Egyszeri kopogás.)

Igen? Tehát ki fog meglátogatni? Talán menyasszonyom?

(Kétszeri kopogás.)

Nem. Talán egy barátom?

(Kétszeri kopogás.)

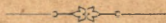
Valamelyik nő ismerősöm?

(Kétszeri kopogás.)

Talán bizon a végrehajtó?

(Egyszeri kopogás.)

Igen? Köszönöm szépen. Mára elég volt. Elment a kedvem a kérdezősködésektől.

A LELEPLEZETT SPIRITIZMUS.

Babona és modern csodák.

A babona oly régi, mint a milyen régi a világ és a mióta emberek laknak rajta.

Egy népet sem hagyá az igazi vallás torzképe érintetlenül. Mert az ember természete a vallásra van teremtve és a hol az igazi vallás, a szívnek az isteni iránt való teljes odaadása nem képes gyökeret verni, helyébe a babona lép. És ez végökul csak egy kárpótlás, vagy ha úgy akarjuk, a kétkedő hitelenség egy szükséges következménye.

Egy ilyen babona a szellemidézés, gondolatolvasás stb.

A modern szellemtanításokhoz hasonlóan pár év előtt a «gondolatolvasás» lett Amerikából nálunk behozva. Ezt Washington Irving Bishop, az ügyes kísérletező vitte véghez, a ki leelőször állította azt, hogy egyes gondolatokat, melyeket egyes emberek egycs tárgyra irányítanak, képes eltalálni. Ő kísérleteinek sikerülését azzal magyarázta, hogy az agyvelő működésének távolhatásai különös vonatkozással bírnak annak az agyvelejére, akin a kísérletet véghezvitte.

Bishop először azt a dolgot hajtotta végre, hogy egy tűt, melyet egy arra kiszemelt személy tetszés szerinti helyre dugott, megtalált, mihelyt az illetőt kezénél fogva vezette. Hasonló módon képes volt mások által titkon felirt számokat eltalálni, több az asztalon fekvő tárgyak közül azt kikeresni, melyet valaki gondolt magának; továbbá személyeket megjelölni, melyek a kísérletező távollétében a vezetett személynek tudtára lettek adva, stb.

A milyen érdekeseeknek is látszottak ezen előadások, eleinte csekély figyelmet keltettek. Mákép állt a dolog, midőn eme spiritiszta-szédelgők egyike Harry Bastian, János főherczegtől lealczázott. Ettől kezdve ama kísérletek a szellemszédelgések megvilágítása végett kedveltekké lettek. János főherczeg buzditására Bécsben az első előadás a gondolatolvasásban Cumberland Stuart anti-spiritiszta által tartatott, mely mindenhol nagy feltűnést keltett.

Ezen gondolatolvasó művésznak polgári neve Garner Károly, ki vagyontalan szülőknek gyermeke, Leicesterben 1857-ben született. Eleinte a katonai pályára szánva az oxfordi egyetemen először erre, majd jogra készült, azonban egyik pályánál sem maradt, mert az államvizsgálaton megbukott. Irodalmi téren működött aztán, próbált szépirodalmi lapok számára novellákat írni, azonban ezek-

kel sem ért sikert és végre, hogy jövedelemre tegyen szert, belépett egy ujság kiadóhivatalába.

Nemsokára megismerkedett Cumberland az Angolországban nagyon elterjedt spiritizmussal, a mely iránt nagyon érdeklődött. A spiritiszták részéről mindig spiritisztának, sőt médiumnak tekinték, ki azelőtt, mint ilyen a gyűléseken gyakran jelen volt.

Később, mint útitárs Bishopnál szolgálatba állott, ki őt szintén Garner Károlynak nevezte.

Ezen állásában alkalma volt felismerni, hogy az antispiritiszták foglalkozása sokkal jövedelmezőbb és kevésbé veszedelmes, mint a spiritisztáké, mely okból azt határozta el, hogy mint antispiritista a világot beutazza.

Sikerült neki úgy Bécsben, mint Berlinben a legmagasabb körökbe bejutni és mindenütt a legmélyebb érdeklődést kelteti kísérletei iránt.

Mindazon tudósítások, melyeket az ujságok róla és művészetéről hoztak, a legnagyobb érdeklődéssel lettek figyelemmel kísérve.

Ép az úgy 1884-ik év nyarán Hamburgban S. Abrahám kereskedővel ismerkedett meg, mely mint tulajdonosa egy ottani nagykereskedésnek, Cumberland gondolatolvasót az ő üzleti útjain gyakran látta kísérleteit véghezvinni és akkor a hamburgi Tivoli-színházban, mint műkedvelő fellépett, hogy ugyanazon kísérleteket végrehajtsa.

Cumberlandnak Hamburgban való fellépése után pár nappal, az ottani varázsló Jacoby Harms Rockstockba ment egy meghívás folytán és ott egy antispiritisztikus estély alkalmával ugyanazokat a kísérleteket, melyeket Cumberland végzett, mutatta be a gondolatolvasásban és még másokat, melyekre nézve végül a számos látogatónak a természetes magyarázatokat megadta. Cumberland fellépése eme városban ekkor már bejelentetett és a Jacoby-estélyen jelenlevő vizsgálóbizottság tagjai elhatározták Cumberlandnál hasonló működést teljesíteni és egyuttal meg fogják tudni, hogy utóbbi kísérleteinél ép úgy jár-e el, mint azt Jacoby Harms a magáéinál kimagyarázta.

Ennek következtében a bizottság tagjai pontosan ügyeltek Cumberland előadása alatt a viselkedésére és csakhamar rájöttek, hogy ugyanazon kézfogásokat használja, melyeket Jakoby pár nap előtt felderített. Ekkor egy döntő pillanatban az urak egyike a következő megjegyzést koczkáztatta: «Ezen műfogást Jacoby úr nekünk már elmagyarázta, de nem hittük volna, hogy ön is csak ily egyszerű kézfogásokat használ». És valóban ezen közbejött esemény megszakította Cumberlandot kísérleteinek folytatásában. A nézők nem kevésbé izgatottak voltak, mely izgatottság csak

emelkedett, midőn Cumberland sejtve Jacoby jelenlétét, kijelentette, hogy ha egy oly személy volna jelen, melylyel nem rokonszenvez, úgy az a termet hagyja el, mert különben kénytelen volna ő félbeszakítani kísérleteit.

Erre tudatták vele, hogy nem törődnek azzal, ha előadását félbe is szakítja. Az estély tényleg megszakított és Cumberland kevés hizelgő megjegyzés kíséretében, melyben a tagok bosszankodásaiknak adtak kifejezést, elhagyá a termet. Még aznap 800 márka tiszta haszonnal Rockstockból Hamburgba utazott. Másnap aztán a lapok egy cikket hoztak «Cumberland-nak Jacoby által történt leálczázásáról».

A bűvész Jacoby Harms azóta ugyanazon kísérleteket hajtja végre, mint Cumberland; de őszintén megmagyarázza a nézőknek, hogy mily módon eszközli varázslásait és őszinteségével nagyobb hálát nyer, mint a brit, ki cselekvései fölött mélyen hallgat.

Ezzel bemutatva a hamis csodadolgok újabb főbb kísérleteit, magához a tárgyhoz térünk át, azaz a különböző újabb csodák tüzetes átvizsgálására. Átmenetül szolgáljon ama általános megjegyzés, hogy minden látszólagos csodánál, milyenekül az u. n. modern csodákat kell tekintenünk, a titokzatosság legközelebbi oka, mely bizonyos dolgokat oly csodásnak tüntet elő, abban van, hogy az előadó szándékosan csalódást idéz elő, mely a szemlélő világos szellemi betekintését gyakran különböző külső mókázás segítségével tévedésbe ejti. Másrészről azonban az ok nem kevésbé vezethető vissza az ember érzékeinek tökéletlenségére, melyek megbízható észlelésekben az előmutatott tárgyak miatt akadályozva lesznek, tehát csalódásba ejtetnek.

Miután tehát az ember érzékei elvitázhatlanul a csatornák, melyeken keresztül jut minden benyomás a lélekhez, azért a modern csodák magyarázatát az u. n. érzéki csalódásokról akarjuk megkezdeni.

Az érzéki csalódások.

Mint minden emberi erőnek, úgy az emberi érzékszerveknek is megvannak a maga bizonyos határai. Működésük aránya mégis a különböző embereknél különböző. Folytonos gyakorlás és szokás, a mint azt bizonyos foglalkozások egyes érzékszervekre vonatkozólag magukkal hozzák, ama különbséget csak nagyobbítják. Azonban még ugyanazon működések teljesítői között egyenlően gyakorolt érzékszervek eltérő képességet mutatnak.

Ismeretes, hogy megfigyelők, pl. csillagászok, akik egyszerre

ugyanazon a helyen figyelnek meg egy napfogyatkozást, megfigyeléseikben mégis mérhető időkülönbség mutatható fel. Ily különbségek kiegyenlítésére a csillagászati tudomány egy bizonyos eljárást, az u. n. «személyes egyenlet»-et volt kénytelen behozni.

Mennyivel érthetőbb tehát ez oly tevékenységeknél, melyek kevesebb figyelmet követelnek, az emberek felfogásainak különbsége és megfigyeléseinek egyenlőtlensége. Érzékszerveink ép oly kevésbé tökéletesek, mint az emberi dolgok és tulajdonságok egyaránt. Azért igen könnyen csalódásnak lehetnek alávetve, különösen midőn képességük szokatlan körülmények között lesz igénybe véve.

Valamennyi érzékszerv között a látás érzéke az, mely folyton igénybe van véve és éber állapotban megszokítás nélkül, akár öntudatosan, akár öntudatlanul működik. Nem csodálható tehát, ha a többi érzékszervre bizonyos befolyással bír, mely pl. abban nyilvánul, hogy mi csukott szemmel vagy a sötétben, más érzéki benyomásokat kevésbé határozottan és élesen veszünk fel, mint nyitott szemmel.

Az ismeretes gondolatolvasó Cumberland, a hallás érzékének könnyű csalódására rámutatott. Ő bemutatta, hogy bekötött szemmel nem képes az ember pontosan megjelölni, hogy bizonyos zaj, melyet ő okozott, mely oldalról jön. Így pl. 2 ezüst tallért vett, közéjük tette mutatóujját, majd hirtelen kirántásra a két tallér összezsapódott és majd mindenkor az a személy, kinek jelenlétében a kísérletet végezte és aki bekötött szemmel ült egy széken, majd mindig hamis irányt mutatott a hang eredetére nézve.

Természetesen a kísérletezőnek nem szabad valamely szellemi benyomással, pl. a hangjával, tehát kérdések által elárulni, hogy melyik oldalon áll; továbbá ezen kísérletnél egy szőnyeg is lesz a padlóra fektetve, mely a kísérletező lépteinek zaját mérsékli.

Azért ajánlható, hogy a csalódás tökéletesebb legyen, hogy a kísérletező a későbbi összes megjegyzések helyett, egyszer és mindenkorra felkéri a személyt, hogy minden zaj után a kezével egyszerűen ama irányba mutasson, a honnan a hangot hallani véli.

Ha a kísérletező a személy mögé áll és a zajt annak feje fölött idézi elő, úgy az majd a jobb, majd a bal oldalra fog mutatni. Ha a zaj egészen közel az archoz idéztetik elő, rendszerint le a földre mutat és ha a térdek közelében történik ez, úgy a személy rendszeren ellenkező irányba mutat. A csalódás tökéletes és a médiumok által gyakran arra használtatik fel, hogy a szolgálattelvő szellemeket, kopogások által elővezesse.

Hogy milyen könnyen ejthető csalódásba az izlés érzéke, mutatja a következő kísérlet, mely éppen a kísérlet céljából könnyen lett végrehajtvá.

Egy személynek a szoba közepén egy széken kell helyet foglalni és két oly borospoharat vesz kezébe, melyek közül az ő szemeláttára az egyik vörös, a másik fehér borral töltetett meg. Erre a személy maga a két teli poharat a mellette levő asztalra helyezi, visszaül a helyére és szemeit beköti.

A jelenlevők egyike az illető személynek most átnyújtja a két borral töltött poharat, felkéri, hogy ígyék belőlük és határozza meg, melyik pohárban van a vörös bor és melyikben a fehér.

Ha a személy ezt véletlenül el nem találja, úgy nagyon nehezebbre fog esni, a borfaját biztosan megjelölni, mert miután látásérzéke elvonatott, izlés érzéke is megszűnt.

Természetesen utóbbi ismét beáll, mihelyt a látás érzéke ismét működésbe lépett.

Megfigyeltetett, hogy gyakran kitünő borismerők nem voltak képesek ily feltétel alatt a kívánt borfaját megjelölni, továbbá megfigyelték, hogy az illető személy ez esetben még a szaglás érzékére sem bízhatja magát, holott minden ember képes a két borfaj szagbeli különbségét nyitott szemmel, szagló érzéke segítségével észrevenni.

A következő kísérlet mutatja, hogy az általános tapintásérzés mily könnyen csalódhatik. Egy személy beköti szemeit, leül egy székre, térdeit összeszorítja és két kezét ráfekteti.

Ekkor a kísérletező mellette helyet foglal, fejére egy könnyű lemezpapirból készített gyűrűt tesz és két kezét az övéire teszi. Most elveszi ismét kezeit, jobb kezének mutató- és középujját a személy balkezére, gyűrűs- és kisujját annak jobb kezére fekteti. A balkéz tehát szabad, az illető személy azonban abban a hitben van, hogy a kísérletező mindkét kezét érzi. Ha utóbbi most kérdezi, hogy a személy lehetségesnek tartja-e, hogy ő a gyűrűt a fejről levegye, anélkül, hogy helyzetét megváltoztatná és a nélkül, hogy kezeit a személy kezeiről levegye, úgy arra nem fog felelni. A kísérletező eközben szabad balkezeivel könnyen leveszi a gyűrűt a fejről, először bal karjára dobja és ugyanebben a pillanatban felkéri a személyt, hogy fogja meg mindkét kezét. Ez most a kísérletezőnek feléje nyújtott kezeit megfogja, a ki, mihelyt ez megtörtént, a gyűrűt észrevétlenül és gyengén karjáról a személy karjára csusztatja le. Végre a személy szemeiről a kendőt leveszik és az csodálkozni fog, hogy a gyűrűt, melyet a fején képzelt, a karján látja. Ezen érzéki csalódás is annál könnyebben történhetett meg, miután a látás érzéke ki volt zárva és a képzelődés igen élénk volt.

Ki ne ismerné a képzelőtehetség ama különös hatását, midőn azon meggyőződésben van az illető, hogy valamely beképzelt

bajjal, betegséggel vagy szerencsétlenséggel van sújtva? Egy bűnös, ki el volt ítélve, érvágás által meghalni, miután előtte az ítélet felolvastatott, bekötött szemmel ágyba fektették és erősen odakötözték. Erre kezeibe és lábaiba könnyen beszurtak; de csak úgy, hogy vérvesztés ne legyen és óvatosan testének mindkét oldalához 2 edény vizet állítottak, melyeknek tartalma lassan a földre csöpögött.

Hogy a csalódást, melyet a víz egyenletes csepegése okozott, még emeljék, időközönként a bevágott helyeket meleg vízbe mártott szivacsos törülgették, úgy, hogy a bűnös abban a hitben élt, hogy a megaludt vért törölik le ezen helyekről.

Ama meggyőződés, hogy neki ilyen módon kell elpusztulni, annyira hatással volt a szerencsétlenre, hogy az lelkét a valóságban kiadta; mert midőn 15 percz múlva, kötéseitől megszabadították, már halott volt.

Egy újabb kísérlet, mely a hallás érzékét ejti csalódásba, az utolsó időben sokszor említett mülseni médium által, Schraps Emiltől lett bemutatva. A médium egy széken helyet foglal a sötét mellékszobában, mely az ülőszobától ajtófüggönnyel van elválasztva. Az u. n. trance állapotba (önkivületi állapot) lép, mire az ülőszobában a gyertyát eloltják. Néhány pillanat múlva hallani lehet a Schraps-féle szellemeket, a mint azok a földön álló játszó órát felhúzzák, azt a szobában a mint játszik, mozgatják és végre vele a zárt szoba falain keresztül távolabb fekvő fiülkébe mennek, ezután visszatérnek, a falon keresztül hatolnak, a nélkül, hogy azon lyukat hagynának vissza. A nézők egészen világosan hallják, mint távolodik el mindinkább a játszó óra, majd lassankint hangsabban szólva közelebb jön, közben hirtelen eltűnik és ép oly hirtelen visszatér.

Igen gyakran a játszó óra a függönyön keresztül az ülőszobába repül, egyik-másik személy fiüléhez közel is jön, úgy hogy nem ritkán a legnagyobb csodálkozás és bámulat hangjait hallhatjuk.

Ezen, állítólag szellemek által véghezvitt kísérlet igen könnyen magyarázható. Könnyen felismerhető itt azonban, mint törekednek a médiumok folyton újabb és újabb csalódásokra, hogy a társaságot megcsalják. Mert a tapasztalat mutatja, hogy a szellemek egy u. n. csodálatos és természetfeletti jelenéssel, mely a bűvészek által felismerve és szintén előadva lett, sietnek felhagyni, hogy más kevéssé ismert darabokkal pótolják. Ugy látszik, a szellemek félnek a leálcázástól és inkább felhagynak már ismert kísérletek bemutatásával.

Hogy a valóságban mi rejlik a «repülő órában», azt a következő magyarázat fogja felvilágosítani.

Miután mindkét szoba besötétítettett, a médium az órát hallhatólag felhúzza, jobb kezével aztán megfogja és körben forgatja. Lassan aztán a kabátja alá dugja bal karja alatt, ezt ráhelyezi és erősen testéhez nyomja. Ezért a figyelő úgy hallja a gyengülő hang folytán, mintha az óra távolodnék, míg a médium karja alatt teljesen elnémitja. Ekkor ismét felhúzza, az óra halkán elkezd játszani újból. Most tehát a médium lassan ismét előhossa az órát karja és kabátja alól. Ha gyorsan akarja az órát el- és ismét előtűntetni, úgy ezen eljárást lehetőleg gyorsan hajtja végre. Hogy tényleg ez történt az órával, azt a figyelmes szemlélő a széknek, melyen a médium ült, könnyen kivehető recsegéséből ismerhette fel, annál is inkább, mert ezen zaj annál feltűnőbbben ismétlődött, mennél gyorsabban tűnt el és ismét elő az óra.

Hogy a zenélő órának a függönyön keresztül való repülése eszközölhető legyen, úgy a függöny szegélyén keresztül, körülbelül a közepén, egy vékony húr lesz vezetve. Felül megerősítve, alsó végén a padlótól 1 m. távolságban rajta egy csomó köttetik meg. A zsinórt ekkor felülről 16 centiméterrel a szegély mellé teszik és egy túvel a szegély hosszában bevarrják. A médium elegendő időt talál, mialatt bal kezével a játszó órát körülforgatja, jobb kezével felül a zsinórt megragadni, azt kihúzni, végét az óra fedele alá szorítani, hogy a csomó belül legyen és helyét ismét elfoglalni. A széknek távolsága, melyen a médium ül, az előadás megkezdése előtt a zsinór hossza szerint lesz mérve úgy, hogy utóbbi feszesen hátra van húzva, ha a médium a játszó órát kezeiben tartja.

A függönyön keresztülhajított óra egyik szobából a másikba jut egyenes irányban, a közepén 2 részre osztott függönyön keresztül. A médium azonban mindenkor az órát visszahajításánál könnyen megfoghatja, a zsinórt leveszi, egyszerűen elrejtí és előbbi helyét ismét elfoglalja.

Ezek többé-kevésbé egyszerű előkészületek, melyeket a műkedvelő azonnal utánozhat és a melyeket sok magánkörben a *szellemek segítsége* nélkül hasonló ügyességgel és mindenekelőtt ugyanazzal vagy még több sikerrel, melyet azelőtt a szellemek maguk számára tartottak fenn, látunk véghez vinni.

Ugyanezen vélemény illeti meg a «szellemkopogás» kísérletét, azaz az u. n. «kopogó szellemek» idézését, egy kísérlet, melyet először Fox testvérek hajtottak végre Amerikában 1849-ben. Ők aztán szónoklati előadásokkal kísért pietistikus irányban vitték ezen experimentumot országról-országra.

Később az ismert gondolat-olvasótól, Cumberlandtól, előbbi egyszerű természetes állapotába visszavezettetett.

A legtöbb médium kopogásait rendszeren teljes sötétségben egy asztal alatt, mely körül a könnyenhevők helyet foglaltak, vitte véghez, a legközségesebb kézfogásokkal. Cumberland ellenben ama képességgel bír, szabadon állva, világos nappal a szellemekkel műveiket végrehajtatni. Ő ugyanis a szellemvilág kopogásait úgy idézi elő, hogy jobb lábának nagy ujját, melyet felemelni és oldalt a második ujra képes fektetni, hirtelen lecsapja és a padlóra üti. Cumberlandnak itt még különös segítségére szolgál, a mint illetékes helyről megállapított, lábának eltérő alkotása. Mialatt ugyanis a legtöbb embernél a láb hátán található lábujfeszítő izom (m. extensor digitorum pedis) az összes ujjak számára közösen működik, Cumberlandnál nagy ujjának izma külön fut ki, miáltal neki itt nagy erő kölcsönöztetik. A szellemkopogás ezáltal egy igen egyszerű kísérletnek bizonyul, mely most már nem is kevesek által lesz gyakorolva.

Amint Cumberland hosszas gyakorlat által megszerezte az ügyességet, hogy a nagy ujjával kopogó hangokat volt képes előidézni, vannak olyanok, kik ujjuk mozgatása által és öklük odafektetése által egy tárgyhoz, mely rezonáncz alapul szolgált, hozták ki ama hangokat. Hiszen némelyek képesek akaraterijüket bámulatos módon megfeszíteni és testük egyes helyein, különös mozdulatok által hangokat kihozni, mialatt mások képesek, mint a lovak füleiket akarattal mozgatni.

Ahol pedig ezen begyakorlott ügyesség hiányzik, úgy a médiumokat a szédelgés segítette ki, mely még erősebben graszszált, midőn az elektromosság még nem örvendett oly nagy népszerűségnek.

Igy régente a közönség elé akkép lettek kopogó szellemek vezetve, hogy egy fatányér egy látszólag elő nem készített mellékasztalon tánczolt, a kockával feldobott pontok számát kopogással jelezte, egy személy korát meghatározta, kérdésekre felelt stb. A néző nem is sejtette, hogy itt az elektromosság szerepelt, melynek segítségével a kopogó asztalok a célnak megfelelőleg lettek berendezve.

Ezen alkalommal még megemlítendő az u. n. *szellemharang*, mely daczára titokzatos megjelölésének, igen egyszerű szerkezettel bír.

Ez egy közönséges, de kettős kalapácschal ellátott üvegharang, mely egy erre a célra előkészített gummi-zsinórral a szoba menyezetére vagy egy jó magas nyitott ajtó fölött van felaggatva. Miután a médium megkötöztetett és a társaság köré ült, a gyertya el lesz

oltva. Hirtelen a harang megszólal, habár valamennyi jelenlevő egymás kezeit megfogva, lánczot képeznek. A médium, t. i. mihelyt sötét van, egyik kezét gyorsan szabaddá teszi, egy kis virágollót, melyet ügyesen eltakart, előhoz és a harangot vele meglöki. Az a gummi-zsinór következlében hosszasan leng és nyelve szabálytalanul a harang mindkét belső oldalához hozzáütődik. Ez alatt a médium ismét a kis ollót elrejt, visszahelyezi a kezét és világgosságot kér, hogy a jelenlevőket meggyőzze arról, hogy ő maga nem volt képes a harangot lengésbe hozni.

Ezen harang szerkezeténél a fődolog az, hogy kalapácsa arányosan legyen lemérve és hogy annak 2 golyója a harang szélétől messze ne essenek. Azonkívül még arra is kell ügyelni, hogy a harang pontosan a közepén legyen felakasztva és hogy a kalapács könnyen lenghessen a tengelyén, melyen fenn a harangon belül, egy fölötte levő felcsavart csiga van erősítve.

A zsinór kellően ruganyos és hogy rögtön ne ismertessék fel mint gummi-zsinór, selyemmel átfonva legyen.

Ezáltal a szem elől, az alkalmazott egyszerű segédeszközök észrevehető nyoma el lesz rejtve. Ily elrejtés által, a szemlélő belső megfigyelése is elvonatik a tulajdonképeni műfogástól, mely a czélból, hogy a mutató csodának látszék, alkalmaztatik. Itt tehát nemcsak, mint a legtöbb esetben egy egyszerű érzéki csalódással van dolgunk, hanem még a megfigyelőtehetség jól előkészített tévútra vezetésével. Más szavakkal mindkét tevékenysége az embernek, u. n. látszólagos csodáknál, az ok és okozat közötti valódi összefüggés takarásával, tévútra lesz vezetve.

Hogy a bűvészek és varázslók számtalan mutatója ezen berendezéseken ép úgy, mint a személyes ügyességen alapszik, általában ismeretes. Ha a bűvész őket igénybe veszi, hogy látogatóit kellemes csalódások által mulattassa, úgy a közönség látó- és megfigyelő érzékeinek tévútra vezetését nem lehet kifogásolni. Ha ellenben, a mint az a modern babona képviselői által történik, arra lesznek felhasználva, hogy komolyan elhíthessék egy ismeretlen szellemvilág létezését és befolyását, úgy ilyen visszaélés egy bűntett lehet az emberiség józan esze ellen. És mint az általános tapasztalat mutatja, az igazságtól való első eltérés még egy második hazugságot von maga után, úgy a kigondolt visszaélés is, a csalódási kísérletek biztosítása végett, új, hamis képzelődésekhez vezet.

Hogy ugyanis a szellemekben való hitet, melyek egy médium jelenlétében, értesítések és erkölcsi megjelenések által lehetnének észrevehetőek, megerősítsék, nem volt már elég, optikai és akusztikai eszközökkel a nézők érzékeit csalódásba ejteni, hanem még arra is

törekedtek, hogy a bizalmatlanságot a médiumok öntevékenysége miatt új csalódási eszközökkel szétoszlassák. Utóbbihoz tartozik a médiumok testi elkülönítése, ugyanis a látszólag erős és biztos lekötése tagjaiknak vagy pedig valamely helyre való elzárásuk. Ezen biztonsági eszközöknél ama előkészületek és műfogásokról van szó, melyek bár a megszabadulás egy rejtett lehetőségét megengedik, azonban mégis a kérdéses titok fölötti megfigyelését a nézőnek csalódásba ejtik. Természetesen már maga az ily segéd-eszközöknek alkalmazása és meglepő bemutatása megvesztegethetett egy kíváncsi és könnyen hívő tömeget; sőt nemsokára a produkciók egy önálló fajává fejlődött. Ugyanis a látszólag bámulatos eredményt, a melyet egy lekötés és elzárás által helyhez kötött egyén ért el szabad és távolható cselekvények által, mint a természetfeletti dolgok új bizonyítékát állították oda és ezzel az u. n. «Anyagok áthatolásá»-nak kalandos tana fejlődött ki.

A kötözési mutatványok.

A feladat a megkötött testet, vagy egyes kötött tagokat gyorsan és kényelmesen kötelékeiből kiszabadítani és utóbbiakat aztán, a megtörtént feloldás észrevehető jelei nélkül ismét rátenni, főleg a megkötendő vagy megkötött csomó ügyes kezelésétől függ. Minden spiritisztikus médium, ki ily kötési produkciókban működik, a szalagok csomókötéseit, melyek reá alkalmazva lesznek, már általa begyakorlott módon nemcsak végzi, hanem körülmények között elő is írja.

Ha a médiumot az általa ismert csomókötéstől csak egy kis eltéréssel kötik meg, úgy a szellemek rendszerint nem képesek őt békóiból felszabadítani, vagyis inkább a médium nem tudja magát kiszabadítani és a megfelelő produkció vagy ülés egyszerűen kedvezőtlennek lesz kinyilatkoztatva, mely a szellemeknek nem kedvez.

A könnyen hívő emberek nagy száma természetesen nem is sejti, hogy a csomókötésénél és oldásánál egy külön művészet szerepel, habár az u. n. csomókötés technikája már századok óta bizonyos mesterségek gyakorlásánál szerepet játszott.

Igy a takácsiparnál már régóta ismeretes a fonalakkal való csomózás, az egyszerű csomón kívül a gömbölyű csomót is ismerik. Mindezen fonalkötéseknél csak az a fődolog, hogy a csomók a milyen könnyen megkötettek, ép oly könnyen feloldhatók, vagy legalább eltolhatók legyenek. (Az I. kötet 55. oldalán «Gordiusi csomó» cím alatt találja az olvasó ilyen eltolható csomónak magyarázatát).

Hasonló alapon nyugszik a spiritiszták által is már korábban ismert legegyszerűbb csomókezelés annak alkalmas *eltolására* nézve. Pl. az egykor híres Davenport testvérek kötéseiket akkép tudták berendezni, hogy ők legkevesebb *egy* csomót az egyik kézen átfordítani és könnyen eltolni tudták. A ravasz testvérek nagyon is jól tudták, hogy az ily lehetőséget beavatatlan személyek nem fogják fel, mert utóbbiak többnyire csak arra figyelnek, hogy a többi tag a széken erősen odakötözve maradjon, azon hitben, hogy a megkötözöttek teljesen ki kell magát oldania kötelékeiből, hogy bizonyos experimentumokat végrehajthasson.

Azonban minden kötési produkciónál a lényeges feltétel az, hogy a kezek mikép vannak megkötve.

Davenport testvérek két kezüket tenyereikkel összetéve a csuklók mögött összekötözni engedték és a karok között, a kezek kötései felett még egy zsinórt húzattak, melynek végét a nézők közül egyesek megfogtak. Mihelyt fülkájukbe, melynek ajtaján keresztül a kötelek 2 lyukon át dugva lettek, bezárattak, a kéz kötését annyira tágitották, hogy a jobb kéz kis ujjával a kéztőhöz értek és a zsinórt vagy kötelet megfogni bírták. Utóbbit a kéz kötésén keresztül ezek között magasra emelték, az így képződött hurokját a zsinórnak a bal kézre fektették és a hurkot a hátoldalon visszahúzódní engedték. Ezáltal kezeiket megszabadították a kötéstől, melyet a nézők még abban a jámbor hitben tartottak, hogy a megkötözöttek nem képesek szabadulni előlük. A fülkájukben elrejtet művészek ugyanis a zsinór hurokját fogaik közé vették, hogy feszesen tartsák és könnyen szabadultak a kötéstől az egyik kéz kihúzása által. Erre végrehajtották kísérleteiket és azután a kötést mint a zsinórt ismét előbbi helyzetökbe visszahozták.

Egy másik könnyen kivihető kötésmód a következő módon lesz kezelve:

Egy fekete pamutzsinórt, vagy egy vászonszalagot, vagy a mi még sokkal jobb, egy fekete lissza-zsinórt, mint a melyet a hölgyek a ruhaszegéshez használnak, (5 cm. széles és 80 cm. hosszut) veszünk, a jobb kézzel a közepén fogjuk meg és annak egyik végét a bal kar csuklója körül következőkép kötjük meg. Miután a kötöző a végét egyszer megkötötte, erősen meghúzza, ekkor maga a tartott vég is erősen meghúzatik, miáltal a csomó átfordittatik, miután a megkötött vég az első körül hurkolódik. Most a kötözendőt másodszor megkötözik, midőn a tartott szalagvég erősen meghúzatik. Ezáltal a csomó teljesen át van kötve és így kényelmesen ide-oda tolható, vagyis egy tolócsomó képződik (l. a gordiusi csomót 55-ik ábra), melyet azonban magán a csomón

senki sem ismer fel, miután ez erősen megkötöttnek látszik. Erre mindkét kéz hátra tartatik, a másik vége a jobb kar csuklója körül köttetik, egyuttal azonban a kabátujj meg lesz fogva, mintha oldalvást tartatnék, hogy a másik személy kényelmesebben birjon kötni. A valóságban azonban ez azért történik, mert a kabátujj magasra húzásával a kezek egymástól távolabb lesznek megkötve, úgy hogy hely marad a hurok későbbi felhúzására. Azonkívül meg van adva a lehetőség a szalagot feszesen tartani, mialatt a kötöző a kötést létesíti. Ezután a társaság meggyőződhetik a csomó erősségéről, mihelyt a két kéz egymástól távol és így a szalag megfeszítve tartatik.

A megkötöttnek aztán nagyon könnyü magát a kötelékekből kiszabadítani. Eölvigyázatul azonban egy hasonlóan előkészített szalagot tart magánál elrejtve, hogy felhasználhassa abban az esetben, ha a csomó nem úgy köttetik meg, hogy könnyen eltolható legyen. Ekkor egyszerűen a mellényzsebében eldugott ollóval a szalagot elmetszi és később az elrejtve tartott hurkokat ráhúzza.

Ezen kötési mód a médiumok részéről ujabban csak csekély érdeklődést keltett, mert nagyon ismeretes volt már; a 70-es évek óta inkább egy másik kötési móddal éltek, mely a közönséget még inkább csalódásba ejtette, miután még ezenfelül a csomók bevarrását és lepecsételését engedte meg. A csomó ilyenmü biztosításának határozott hangsúlyozásánál, a közönség figyelme egyuttal, a tulajdonképi fogástól, a melytől függ a szalagoktól való megszabadulás, sikerrel elvonatott. A közönségnek megmutatott vászonszalagok, az előbbi kötésmódtól különbözőleg, minden csukló körül külön köttetnek meg és a közönség a csomókat tetszés szerint kötözhette, varrhatta és lepecsételhette. A bal kéznél lelógó 2 szalagvég, miután a médium kezeit hátra fektette, a jobb kéz mindkét szalagjával lett összekötve, összevarrva és lepecsételve. A médium ekkor egy széken helyet foglalt és itt kezein és lábain, nyakán és mellén szalagokkal összekötöttetett, végeik pedig a székhez lepecsételtettek. Így lekötve, a médium mégis különféle experimentumokat vitt véghez, több hangszert hagyott megszólalni, felhúzott egy játszó órát, feltett kérdésekre egy táblára felírta a kellő feleletet és más efféléket tett.

Természetesen ilyforma képességek nagy és általános feltűnést keltettek. Mialatt azonban a könnyenrivő tömeg az u. n. csodát megbámulta, addig ezen szakmából való emberek, azaz bűvészek iparkodtak a varázslások valódi okaira rájönni és annak titkait kideríteni. Roberth tanár volt az első, ki annak idején Hamburgban ugyanazon produkziót végezte és pedig oly tökéletességgel, hogy maguk a spiritiszták is hitték, hogy ott valódi médiummal van dolguk.

Az egész titok azonban egy nagyon egyszerű kezelésben rejlett. Az u. n. médium ugyanis mellényzsebében kis ollót tartott elrejtve és a sötétben keze fölött elvágja a csukló egyik átkötését, mely legtöbbszörre mindkét csuklónál vagy legalább is az egyiknél 2-szer van felcsavarva. Most tehát mindkét kéz szabadon mozoghat és minden kísérlet végrehajtható. Annak befejezte után a médium veszi a köteléket, mely még az egyik kézen megerősítve lóg és az átvágott végeket a másik kéz csuklója körül úgy fekteti, hogy, mint előbb, a csomó a kéz alatt legyen. Ekkor még egyszer feszesen körülcsavarja és az átvágott végeket ez alá dugja. Mihelyt ez megtörtént, a szellemek egy jelt adnak és a nézők a «trance» állapotban lévő médiumot a széken ülve találják, a csomókat és a pecséteteket pedig sértetlen állapotban.

Egy sokkal nehezebb kísérletet, mely gyakran angol médiumok által hajtatott végre, írunk itt le végül, hogy megmutassuk, miképp lesznek ily kivitelek átgondolva és begyakorolva.

Egy erős zsinór két vége a médium egy-egy kézcuklója körül erősen megkötetik, úgy hogy mindkét kéz félméter távolságban egymástól megvan kötve. A csomók jól be lettek varrva és lepecsételve, ugyanis minden csomó alá egy kártyalapot raktak és erre azt, valamint a szalagvégeket lepecsételték.

Miután a médium alig egy perczig ült a mellékkamrában, egy megvizsgálást kértek és látható volt, hogy a szellemek a médium mellényét teljesen megfordították, anélkül, hogy kabátját lehúzták vagy a pecséteteket megsértették volna. Egy újabb sötétben lévő ülés után, a mellény ismét helyreállított és semmit sem lehetett észrevenni. A mellény pontosabb átvizsgálásánál is mindenki láthatta, hogy ez semmit sem volt előkészítve, sőt a kísérlet ismételtetett is, mihelyt a jelenlevők közül valaki mellényét odakölcönözte. Magyarázata a következő:

Mihelyt a szoba sötét lesz, a médium gyorsan kinyitja a mellényt, kezeit feje fölött hátra hajtja, melyet a fél méter hosszú zsinór megenged, lehúzza előbb a kabátot, majd a mellényt, a míg mindakettő az erősen megfeszített zsinóron lóg. Most karjait a ruhákkal együtt ismét előre viszi, azokat ölébe fekteti és a kabátot az előtte fekvő mellény bal karlyukján keresztül lassankint átdugja. Most a mellény a kabáthoz hasonlóan egyedül a zsinóron van és a médium az elsőt a zsinóron úgy forgatja meg, hogy a mellény egyik részét, átellenben levő karlyukján keresztül dugja és addig húzza, míg teljesen meg nem lett fordítva. Ezáltal a mellény másik karlyukja közelebb jön a kabáthoz és a kabát ismét teljesen keresztül lesz húzva, úgy, hogy a mellény megfordítva a kabát

belső oldala felé fekszik. Ha mindez végrehajtva van, úgy a médium az egésztest ismét hátraviszi és ismét, a zsinórnak engedve, a kabátot és a mellényt felhúzza, kissé karjait rázva, hogy a felhuzás megkönnyítve legyen.

A mennyiben az olvasó a mutatványt végre akarja hajtani, ajánlandó, hogy a könyvet maga előtt tartva, pontról-pontra végezze azt.

A Párisban levő «Club magnétique»-ban ezen kísérlet, amint azt biztos helyről jelentik, még ma is, a hónapos üléseken végre lesz hajtva; arra szolgál, hogy a skeptikusokat, a «materializált négy méretű lények»-ről meggyőzze. Ama a negyvenes években alapított klub, mely egy szabályszerű magnetikus iskolával áll összeköttetésben, egy tekintélyes összeget örökölt, a spiritiszta Allen Kardec részéről, ki dicső hypnotikus tettek bemutatása után végre maga is örökre elaludt. A fényesen berendezett helyiségei a klubnak, állnak egy nagy ülésteremből, melyben a legkiválóbb magnetiseur-ök arcképei, valamint a legtehetségesebb médiumok képei, azok között az orleansi szüzé is, felaggatva vannak.

A terem hátterét, egy hatalmas fehér vászon darab képezi, mely erősen meg van világítva. Az ülésterem mellett több kisebb szalon van zongorákkal, hárfákkal stb., bizonyosan ama személyek titkos kísérleti termei, kik nem akarják magukat láttatni.

Joret M. elnök egy vérvörösre festett virágcsokrot vett kezébe és a termen keresztül sétált vele. «Kérem a tisztelt hölgyeket és és urakat, a csokrot fixirozni».

A jelenlevők szemei a csokor felé fordultak és ezen befolyás csakhamar mutatkozott. Erre egy médium cataleptikus görcsökbé esett, ott egy másik ideges rángatózásokba vagy hasonló a közönség számára nem épen épületes állapotba jutott. Joret úr végre sétájában egy alkalmas kísérleti tárgyra bukkant, egy sápadt, kiehézett fiatal emberre, kit különféle kézsímogatásokkal és veregetésekkel sirásra és nevetésre birt.

Egy kiváló szépségű leányon a mester a legkülönösebb elváltozásokat idézte elő, az kancsalított, sántított és rettenetes módon torzította el arcját.

Mindig csodálatos marad, hogy a clubtagok ily kísérletek fölött élvezetet találnak, melyeknek pedig minden művelt embert utálattal kellene eltölteniök.

Magyaráztatul szolgálhat persze ama feltevés, hogy tisztátlan szenvedélyek üzésére takarásul szolgálnak ezen dolgok.

Az anyagok áthatolása:

Elteltekintve csomózott zsinórok által való lekötésétől, a modern médiumok üléseik előtt egy zsákba vagy szekrénybe is hagyják magukat elzárni, hogy a nézőkkel jobban elhitessék, hogy ezen helyeken kívül történő kísérletek nem tőlük lesz végrehajtva. Más médiumok, kik nagyobb bizalomnak örvendenek, pl. a médium Bastian, ki János főherczegnek Hellenbach bárótól lett bemutatva, üléseiket, testük előleges elkülönítése nélkül is megtartják.

Ismeretes, hogy az ily alkalommal, az utóbb nevezett médiumnak János főherczegtől történt lealczázása, az érdekelték között irodalmi vitára szolgáltatott okot. A kivitelnél lényegesen az volt a kérdés, hogy az illető kísérletek természetes úton a szellemek segítsége nélkül vihetők-e végbe, hasonló módon talán amint a bűvész vagy varázsló, minden boszorkányság nélkül, tehát minden természetfeletti segítség kizárásával, de titkos műfogások és gyors kezűgyességgel a néző szeme előtt, ki a titkot nem ismeri és azonnal át nem láthatja, csodásnak látszó kísérleteket visz végbe. Ezen kérdés tagadására többi közt tudós természetbuvárok tekintélyére hivatkoztak, kik természetes jelenségek megfigyelésére éles szemmel bírnak és mégis modern médiumok bámulatos experimentumait csak természetfeletti beavatkozással bírták megmagyarázni. Hogy ezen hivatkozás nem ér sokat, rögtön belátható, ha meggondoljuk, hogy a természettudós rendszeren csak ahhoz van hozzá szokva, hogy a természeti erők játékát csak szabad működéseikben figyelje meg és nyomozza ki.

Azonkívül a médiumokkal szemben sok emberi ravaszsággal van dolga, amelynek kiválóan az a célja, hogy a szemlélő tekintet titkos eszközök által félrevezesse és az érzékeknek bizonyos események felfogásánál erővel csalódást okozzon, amelyekhez a természettudós működésében épen nincs hozzászokva.

Jelen esetben ismeretesebb, az anyagok áthatolására vonatkozó kísérletekről lesz szó, melyek egyszerűen természetes úton magyarázhatók anélkül, hogy szükséges lenne, az eddig általánosan ismert természeti törvényekből tér és anyagra vonatkozólag kivételt csinálni.

Nézzük legelőször az u. n. *szellemzsákot*, egy egyszerű vászonzsalag készített zsák, melynek felső 1 cm. széles szegélyébe egy keskeny vászonzsalag lett bevonva. A két varrat közepén, a szalag végei a szegély külső oldalán két lyukon keresztül vannak húzva. Az ellentett oldalon a szegély 5 cm. hosszúságban nyitott. Itt mindenekelőtt a médium a szalagot kettősen és annyira kihúzta, hogy

kényelmesen az ez által képezett hurkon keresztül bujhat. Ezen hurok a szegély előtt egy könnyen leoldható szalaggal van ellátva, hogy ne tudjon a szegélybe visszahúzódni, a másik vége szabályosan össze van rakva és a szegély nyílásba betolva, úgy hogy belőle semmit sem lehet észrevenni.

Az oldalon, ahol a két kinyuló szalagvég van, a zsák közepén hátrafelé szintén két lyuk található. Mindenekelőtt a médium, mindegyik csuklója körül egy keskeny vászonszalagot kötött meg, végeiket összevarratja, lepecsételteti, úgy hogy ezek végei lelőgnak. Azután a zsákba bűvik, azt nyaka körül meghagyja kötni, a végeket azonban közel a megkötött csomó előtt egy kártyalapon lepecsételteti. E közben a médiumnak ideje marad két más vászonszalagot a mellény alól előhozni és végeiket a két lyukon keresztül hátrafelé dugni, hogy aztán őket a zsákon kívül, mint azokat, melyek kezei körül voltak kötve, csomózni és lepecsételni hagyja.

A médium most látszólag jól van rögzítve. A sötét szobába hozva, a szegély nyílásából előhozza a hurkot, felhúzza a szalagot és megnyitja a zsákot, midőn a szalagot a szegélybe visszahúzódni engedi. Erre a karokat gyorsan ismét visszahúzza a zsákba és a szegélyt a nyak köré és ismét áthagyja vizsgálni a csomókat és pecséteteket.

Végül egy elrejtett késsel a lelógó szalagvégeket a csuklóknál a pecsétetek előtt levágja, elrejteti azokat, még egyszer pontosan megvizsgálta mindent és arra mindkét a zsákon kívül lepecsételt végeket levágatja, melyek közepét a zsákban, kezében tartja. Ezután a médium a szalagot felül a szegélynél szorosan a csomó mögött levágatja, magához azt behúzza, elrejteti és végre kilép a zsákból, melyen senki sem vesz észre valami előkészületet.

Hogy a médium ilyenkor ezen kísérletekhez szükséges eszközöket, mint szellemruhát, álarczot, parókát stb., mint Bastian magánál elrejtve tart, az úgy hiszem, magától érthetődik.

Egy másik mód, mely természetesen ott jön alkalmazásba, ahol a médium csak spiritisztikus barátok vagy kollegák között van, a következő:

Egy egyszerű shirting-ből készült zsák, keskeny sima szegélylyel a társaságnak megvizsgálás céljából át lesz nyújtva.

Miután minden rendben találtatott, a médium bebuvík, leül egy székre és egy úr, ki előtt a manipuláció nem titok, elvállalja a kötést. Egy széles vászonszalag 2—3-szor lesz a médium feje fölött összetett zsák köré gyengén csavarva, csomózva és lepecsételve. Ha a társaság egy másik tagja vállalkozik ezen manipuláció keresztülvitelére, úgy a beavatott, ki minden spiritisztikai ülésen jelen

van, mégis valamely őrügy alatt részt vesz a manipulációban, ha csak azért is, hogy a szalag többszörös körülcsavarását mozdítsa elő, mert ezáltal a médium könnyebben végezheti kísérletét, vagy hogy a szalag alá dugva ujját, az erős kötözést akadályozza meg.

Az azután elkülönített médium, a pecséttel átellenes oldalon a zsákot kötéseiből kihúzza és magát kiszabadítva belőle, végrehajtja experimentumait.

A zsákba való bebuvánál a médium, ha a szalagnak egy háromszoros körülcsavarása eszközöltetett, egy kétszerest ismét helyreállít, alulról az összeszorított zsáknylást bedugja a kötelékébe, mely most kissé tágabb lett, mely megengedi neki kárját belülről kidugni, hogy mindent rendezhessen; erre visszahúzza a kezét, megfogja belülről a kötésnél nyitva hagyott varraton keresztül a szalagot és feszesen behúzza. Senki sem veszi észre, hogy egy körülcsavarással kevesebb van, hanem minden jelenlevő egyszerűen megelégszik azzal, hogy a csomók és pecsétek sértetlenek. Végül a szalag tetszőleges helyen átvágatik. Mialatt a médium a zsákot rögtön kinyitja, az azelőtt befelé húzott szalagvég magától kihúzódik és senki sem vesz észre preparációt; legrosszabb esetben a varratot veszik észre, a mely azonban a körülkötésnél is megtörténhetett volna.

Egy harmadik kivétel a következő:

A médium egy hasonló zsákot, a milyen az átvizsgálásra lesz a társaságban körülnyujtva, gondosan és vékonyan összerakva, ruhája alatt elrejt. Miután a másik zsák pontosan átvizsgáltatott, a médium belé buvik és mialatt a vezető azt a médium fején felül összeszorítja, utóbbi elég időt talál arra, hogy az elrejtett zsákot előhozza és az összetartott szegélyvéget felfelé a tulajdonképi zsákon keresztül tartsa. A vezető összerakja a neki nyujtott zsákvéget, a külső zsák szegélyével, az elsőt kissé előbbre húzza és kezét a zsák ama helye körül teszi oda, a hol a külső zsák szegélye a belsőt körül veszi. Senki sem veszi észre, hogy a zsáknak a kéz fölött levő vége tulajdonképp belül van.

Csak most engedi meg a vezető egy tetszőleges személynek a zsákot kezei fölött megkötni. Hogy azonban ne legyen feltűnő, hogy a vezető kezét mindig a zsák ugyanazon helyén tartja, másik kezével megfogja a zsák másik végét, mintha a személynek segíteni akarna, hogy könnyebben kötözhesse be a zsákot.

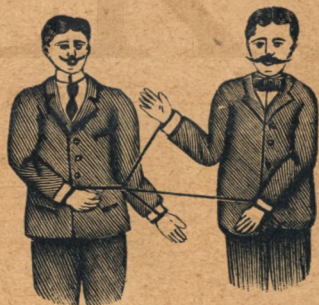
Személyek, kik ily titkos szándékot nem sejtenek, köszönettel fogadják az ilyen előzékenységet; hiszen meg vannak győződve, hogy a zsákot ők maguk kötözték le egy jó szalaggal, a csomókat jól elrendezték és saját pecsétgyűrűjökkel pecsételték le. A való-

ságban azonban csak segítették a csalódást tökéletesíteni, mert nem figyeltek eléggé. Ha csak egyszer akarták volna azt, hogy a vezető vegye el kezét és a kötözést egészen engedje át nekik, úgy a médium leálczáztatott volna. Azonban a vezető mindig képes lélekjelenléttel minden kételyt eloszlatni és szükség esetén energikusan is magát közbevetni.

Ha most a médium a sötét kamrába megy, a vezető a felső zsákvéget fogja, állítólag, hogy a médium ne botoljék meg. A helyén végre elveszi kezét, a külső zsák egyszerűen lecsuszik, mire a médium munkáját megkezdi. Midőn ez befejeztetett, megtörténik a zsákból való teljes kiszabadulás és a médium megjelenik az ajtófüggöny közén a zsákkal a kezében, a melyen sem a varrat, sem pedig a csomók és pecsétek nem lettek megsértve.

Most egy más kísérletre térünk, mely a médiumok által gyakran lett bemutatva annak bizonyítékául, hogy az anyagok áthatók. Egy személy a társaságból egy 2 m. hosszú szalag két végét csuklói körül hagyja kötni, úgy hogy lehetetlennek látszik a kezeket a hurkokból kiszabadítani. A végek a csomó előtt egy kártyalapon lepecsételtetnek. Hasonló módon a médium is le lesz kötve, de előbb a szalag egyik vége a személy karjaival, most már egy kört képező zsinóron keresztül lesz húzva, úgy hogy a kettő most egymással össze van kötve b ábra szerint.

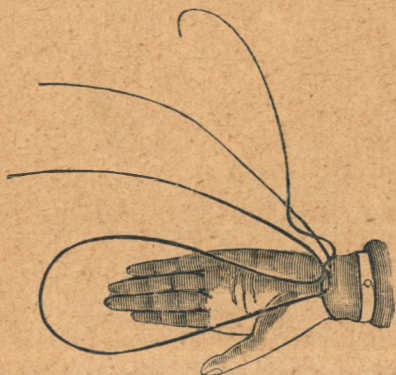
A személy most a sötét kamra függönye előtt helyet foglal, megkötött kezeit térdeire rakja és veleszemben ül a médium is, de oly távolságban, hogy a szalagok feszesen tartassanak. Pár percz lefolyása alatt hallani a szellemek zaját a harmadik szobában, látni is lehet a médiumot egy harmadik ajtón keresztül belépni az ülésszobába és lassan mozogni, mintha szellemkéztől vezetették. Ekkor eltűnik ismét és miután a szellemek világosságot kértek, eredeti helyén a legmélyebb «trance» állapotban ül. A csomók ép úgy vannak kötve, mint eredetileg, a zsinórok ép úgy megfeszítve és a pecsétek sértetlenek. A mellett a függöny előtt ülő személy mindig ugyanazt a feszülését érezte a szalagoknak, még akkor is, midőn a médium a másik szobában jelent meg. Hogy magyarázható tehát meg ezen önmegegyezés?

(b ábra).

Mindenekelőtt a médium a kötésnél, midőn mindkét szalag egymáson át van hajtvva, bal kezét felfelé, jobbát lefelé tartja és ügyel egyuttal arra is, hogy úgy az ő, mint a másik személy szalagja pontosan a közepén legyen, mialatt egymástól úgy távol-

lépnek, hogy a szalagok feszesen legyenek meghúzva. Ekkor a két szalagnak egymást érintve, keresztezniök kell. Csakhamar megfordulnának, ha a médium a bal kéz helyett jobbját tartaná felfelé, a mi éppen elkerülendő. E célból a médium előbb jobb kezét hagyja megkötni, a szalagot aztán a másik személy szalagján keresztül vonja alulról és a felül kijött másik végével megkötteti a bal kezét, (c ábra szerint).

(c ábra).

A szoba besötétítésénél a médium azon a helyen, hol a zsinórok kereszteznek, a másik személy zsinórját kettősen megfogva körülbelül 20 cm-rel előrehúzza, a zsinórt hátulról bal kezének kötésén keresztül dugja, a hurkot a kezén áthúzza és aztán a kötés alatt visszahúzza és így a kéz szabad. Most gyorsan egy eddig elrejtett zsinórt hoz elő, mely mindkét végén drót hörgokkal van ellátva, egyik

végét a másik személy zsinórjának közepére felteszi, kezével követi, hogy a szalag feszesen tartassék és a másik végét a szék támlájába veri, melyet annyira visszahúz, míg a zsinór feszesen van meghúzva. Most tehát a médium nyugodtan láthat dolgai után.

Attól nem kell félni, hogy a személy a széket magához húzza, miután nem szabad neki helyet változtatni, nem szabad a zsinórt feszesebben meghúzni, nehogy a médium csuklói a kötélekek erősen szorítsanak és a vérkeringést akadályozzák.

Miután a médium kísérleteit befejezte és még meg is mutatta magát; visszamegy helyére, gyorsan elrejtí a szalagvéget, a személy zsinórját a kötés mögött a bal kézre rakja, a kéz fölött azon keresztül áthúzza és a kéz alatt ismét visszahúzza. Ezután ismét, ép úgy mint fönnebb a személy zsinórjával össze lesz kötve. A médium ekkor helyét elfoglalja, bejut a kellő «trance» állapotba és kopogóhangok által tudomásra adja, hogy a szellemek világosságot akarnak. A csomó, pecsétek, zsinór megvizsgálása megtörténhetik, azok sértetlenek.

A médium becsülete meg van mentve és némely babonás buta ember pártjára áll. Alig hihető, hogy ily könnyen hívő emberek tömege némely nagy városban már több ezerre rug, ezek között sokan a jobb osztályokból, kik elég gazdagok, mi okból a spiritiszták által eléggé felkaroltatnak. Sokan csatlakoznak a tanhoz, hogy kíváncsiságukat jobban kielégítsék, vagy mivel remélik, hogy drága halottak lelkeivel léphetnek összeköttetésbe. Később már maguk is hozzá akarnak járulni a titok felderítéséhez, míg végre mint fanatikuskok

ezen modern sporttól már meg sem tudnak válni. Még más gyakrabban bemutatott kísérletek a következők.

Az ismeretes szédelgők Davenport testvérek idejében a médiumok valamely padhoz vagy vasgyűrűhöz köttették magukat erősen, vagy ládába, szekrénybe zárták magukat és evvel bizonyították, hogy ők az «anyagot áthatolva» magukat ki tudták szabadítani.

A pad közönséges fából lett készítve, az ülésre szolgáló deszka 1 m. hosszú és négy közönséges falákkal birt. Mindkét végén a deszkában 2 lyuk van, a melyen szalagok lesznek megerősítve. Miután a médium ezen a padon helyet foglalt, mindkét kezét megkötözni és lepecsételni engedte. A sötét szobában egy neki ismeretes helyen a deszka alatt, melyet kezével könnyen elért, egy nyomást gyakorolt, miáltal a deszka belsejében jól elrejtett szerkezet egy ott levő csapódeszkát felszabadított. A médium most ezt a zsinórral együtt kihúzhatta és rögtön a gyertya eloltása után kísérleteit megkezdhette, ezután ép oly gyorsan a padhoz csatlakozhatott, miután a csapódeszkát a lyukba visszatehette. Azonnal a belső szerkezet működni kezdett és a csapódeszkát rögzítve tartotta. Ezen módszer a médiumnak gyors cselekvést engedett meg és a csomó, valamint a pecsétek sértetlenek maradtak, miután a kísérletek végrehajtásánál a zsinórok, melyekkel a kezek megkötve valának, mindig rajtuk voltak. Aki azonban ezen egyszerű magyarázatot nem találta meg, bizonyára egészen komolyan hitte, hogy a médium kezei, vagy a szalagok a szellemektől áthatva voltak.

A *szellemláda* körülbelül 2 m. hosszú, egy állványra lett állítva, mely egy körülbelül 15 cm. széles fakeretből állt. Ez ismét négy 40 cm. magas falákon nyugodott, hogy alulról keresztülnézni lehetett. A szekrénynek fenn egy mozgatható fedele volt, mely hosszában zsarnierokkal volt ellátva és feneke szintén mozgatható volt; összeköttetésben állt egy második fa-fallal, mely belülről a láda előfala mögött feküdt. Hogy ezen fal ne legyen felismerhető, épen úgy, mint az előfal, csak félig oly vastag volt, mint a többi, úgy hogy a kettő összerakva, együttvéve voltak oly vastagok, mint a többi fal. Az előfal a felső szögleten egyenlően széles volt a többivel, de a bemélyedés néhány cm.-rel mélyebben volt, a hol a belső fal az elülsőhöz odafeküdt és a felső kiálló részével végződött. Ennélfogva a két fal oszlása nem az elülső szögleten volt látható, hanem belül volt, a hol nem lehetett észrevenni, miután a láda feketére volt festve. Hogy azonban a láda felemelésénél az előfal ne menjen szét, felülről két szeg alkalmaztatott, melyek a rövidebb falba nyomultak be. A fenékhez erősített belső előfal az alaphoz hasonlóan két szög körül foroghatott, melyek alul a láda

oldalfalain keresztül az elülső sarkakon keresztül dugva és mindkét deszka oldalain megerősítve voltak.

Ha most a megkötözött médium a szekrénybe befektettetett, úgy a vezető mindenekelőtt mindkét szöveget az előfalból észrevétlenül kivette, a fedelet becsukta és a nézőket felkérte a láda alatt figyelni, hogy a médium ott el ne szökjék.

Egyes kopogó hangok megadták a jelt, hogy a szellemek az anyagok áthatolását bebizonyítani képesek. Ezen bizonyíték aztán azáltal szolgáltatott, hogy a vezető a fedelet kinyitotta, a szekrényt előre borította, a fedelet magasra emelte és a jelenlevő személyeknek annak belsejét megmutatta, miután egy égő gyertyát tett oda. A láda teljesen üres volt, tehát a szellemek az anyagot áthatva, a médiumot tovább vitték.

Hogy a csalódás tökéletesebb legyen, a láda belső ürtartalma utána méretett és az előbb le mért ürtartalommal egyenlőnek találtatott.

A szekrény előre fordításánál, midőn a fenék még le volt zárva, a tulajdonképeni fenék a hátul visszamaradt állványon fekvé maradt; de ekkor az előbbi belső előfal képezte a mostani fenéket, mely mögött a médium nyugodtan fekvé maradt, mert elülről a szekrénybe nézve őt észre nem lehetett venni.

Később a láda ismét felállítatott, a szegek ismét betétek, a fedél elzárattott és egyesek odamehettek, hogy a szekrényt minden oldalról megtekintsék.

Most már nem volt veszély, mert hiszen a médium ismét benne volt és mihelyt a kopogás elhangzott, a vezető a társaság egy tagjának diadalmasan adta át a kulcsot és megkérte, hogy nyissa fel a ládát. A médium ismét látható volt, mint a hogy előbb befektették és a legmélyebb magnetikus álomba volt merülve.

Miután ezen berendezésnél a jelenlevő személyek a szekrényhez nem mehettek oda, midőn az üresnek mutattatott, nem-sokára egy másik szerkezetet gondoltak ki, az u. n. *csoda-ládát*, mely mint egy nagy utazó-bőrönd volt előállítva, szürke vászonnal átvonva, befestve és vaspántokkal, továbbá réz-szegekkel beverve. A médiumot kezénél megkötötték, nyaka köré egy gyűrűt tettek, ezt elől szalagokkal összekötötték, melyeknek végei a csoda-láda keskeny oldalain levő lyukakon lettek keresztül dugva. Mihelyt a médium bezárattott, a láda, mely idegen kéz által lett elzárva, a sötét mellékszobában maradt, mialatt a lyukakon keresztül vezetett szalagvégek az ülésszobába lettek áthozva, a hol őket valaki tartotta. Gyakran a ládát még kötelekkel átkötötték és csak akkor lett a sötét szobában lévő szellemeknek átengedve. Most a médium ismeretes módon kötelékeitől megszabadította magát, a nyakán levő

gyűrűt eltávolította, a mely egy titkos nyomás folytán a zsarnier-jánál szétváltott és azután ismét összeállította. Ekkor a bőrönd egyik keskeny oldalának két bizonyos pontjára nyomást gyakorolt s így egy a deszkák között elrejtett gépezet által, mely jól el volt takarva és így láthatatlan, az oldalfalat magához lefektette. Ezután a médium kimászott s kötelékein keresztül csuszva, az oldalfalat ismét magasra emelve, anélkül, hogy egészen becsukná.

A kísérletek befejezése után, melyeket a médium most a ládán kívül végzett és miután magát a közönségnek is megmutatta, ismét visszament helyére a ladába, mindenekelőtt a szalagokat rendbehozta, az oldalfalat zajtalanul becsukta és a gyűrűt és hurkokat elhelyezte és megerősítette úgy, mint a hogy azok azelőtt elhelyezve voltak. A «szellemek» szokásos hívására megkezdődött az átvizsgálás, mely minden jelenlevőnek a kivített természetfelettinek tüntette elő.

A *Davenport-féle csodaszekrény*, a mely egykor oly nagy feltűnést keltett, a szellemszekrényhez hasonlóan 4 magas lábon állt, hogy a nézők alatta keresztül láthassanak. Az erős kötelékekkel megkötözött médium a szekrényben egy széken helyet foglalt. Miután az ajtót becsukták, kívülről a kötelek két hosszú végét az ajtó közepén lévő nagy lyukon át kihúzták, mely oly nagy volt, hogy egy személy kényelmesen dughatta keresztül karját és egy nézőnek adatott oda tartásra. Eközben a médium már egyik kezét kiszabadította; a kötelet az egyik székláb köré csavarta és a közepén forogható hátfalat kioldotta. A szék még oly messzi állott elől, hogy a hátfal még kényelmesen előre mozoghatott. A hátfal mindkét oldalán egy széles vízszintes léczcel birt, a melyre a médium ráállt, hátával a hátlapnak neki támaszkodva. Most felfelé nyult balkezevel egy könnyen emelkedő deszkavéghez és a hátfallal együtt megfordult. Így tehát a szekrény ajtai megnyitottak és a médium belőle hiányzott, miután a hátfal mögött állt a lécczen a szekrényen kívül. Alig hogy azonban az ajtó ismét elzáródott, úgy a lárma a szekrényben ismét hallható volt; a médium a hátfallal visszafordult és végezte benn működését különféle hangszerekkel és eszközökkel. Ezen el- és előtűnés párszor ismételtetett, míg végül a médium lekötve a legmélyebb «trance» állapotban ülve találatott ismét. Később ezen csodaszekrény a csalódás tökéletesbitése czéljából még módosítást nyert. Ezen *új csodaszekrény* koczkaalakban és látszólag erősen volt készítve, de oly magas, hogy egy ember benne kényelmesen elfért. A közepén egy kerek faoszlop volt található és azon előre irányítva egy masszív ércgyűrű megerősítve. Ehhez lett a médium hozzákötve. Ekkor elzárták a két egymás mögött levő ajtót, egy üveg- és egy faajtót. A társaság most a szekrény köré ült és azonnal

megkezdődött a zaj benne. Egy adott jelre a faajtó megnyitott és a nézők, kik a második ajtó üvegtábláján át benéztek a szekrénybe, azt üresnek találták, csak a fenekén láttak eszközöket és köteléket, a melyekből a médium állítólag a «szellemek» által kiszabadított és a «szekrény falain» keresztül elvezettetett volna. A valóságban azonban ügyes módon a nézők szemei elől a szekrényben el volt rejtve.

A szekrényben 2 tükörfal volt, még pedig be nem avatott azt észre sem vette. A szekrény belülről fekete vagy vörös és szürke sávós szövettel volt bevonva, úgy hogy az ereszték, melyekbe az oldalfalak befeküdtek, nem voltak észrevehetőek. A médium egyszerűen az oszlop mögé lépett, egy titkos nyomás által mindkét oldalon egy kis rugót váltott ki és az oldalfalakat így magához vonta, melynek első sarkai szorosán az oszlophoz feküdtek, úgy hogy egymással derékszöget képeztek. A nézők tehát 2 tükörlap felé néztek, melyeket azonban észrevenni nem bírtak, mivel egyszer az üvegajtó takarta el a tükröket és mivel továbbá a sávozott oldalfalak látszottak meg a tükrökből, miáltal a szekrény belseje ép úgy, mint előbb négyzet alakúnak látszott. Utolsó időben ezen készülék «Fatima-tükör» név alatt ismertebb lett és sok kirakatban is, különösen ékszerészek és óráskok által alkalmaztatott. Ha most a médium ismét helyén meg akart jelenni, úgy előlépett rejtekhelyéből, a tükörlapokat ismét visszaállította, a gépezetet ismét működésbe hozta, kezeire rakta kötelékeit és azon látszatot keltette, hogy a legmélyebb trance állapotban ül.

Ezután a médium valódi feloldozása következett, mire a nézőknek a legnagyobb készséggel megengedtetett, a szekrényt egy második vizsgálatnak alávetni.

Utóbbi időben sok bűvésznő is támadt, melyek között különösen az Amerikából Európába jött *Fay Éva* kisasszony tűnt ki. Ez kezeit és lábait megkötözni engedi, a zsinórokat a kezein összevarrni, azonkívül tapasztal a karon leragasztani, sőt még testét is egy szűk szekrénybe beszorítani hagyja, úgy hogy abból csak a feje látszik ki és mégis erőkifejtéseket visz véghez, lekötött állapotban ír, különböző hangszereken játszik, papirból alakokat vág ki, stb.

Ezen hölgynek, veleszületett nyugalmán kívül még hivatásának teljesítésében nagy ügyessége is van: azonban ő is a nézők elől elrejtett segédeszközöket és gépezeteket alkalmaz különféle kísérleteinek bemutatásánál. Mindeme magyarázatokból kitűnik, hogy az u. n. médiumok a körülményekhez képest, igen találékony eszközöket használnak, habár káros czélokra és hogy ilyen eszközök, mint pl. a fatima-tükör, sokkal jobban az emberiség hasznára lennének felhasználhatók. A médiumok talán több titokkal is bírnak, de valamennyi megmagyarázható, mert ha valaki pl. a médiumok-

tól egyéb dolgokat is követelne, pl. azt, hogy egyik ablakon ki és a másikon berepüljön, úgy azt bizonyára nem tudnák teljesíteni és előre meg lehet az illető győződve, hogy az ily dolgok teljesítése még egy bűvész hatáskörét is túllépi; oly kevéssé hihető az, hogy médiumok vagy azok «szellemei» által lesznek végrehajtva.

Materialisált alakok.

A «szellemek materialisatiója» a spiritisztikai mutatóanyagok legfényesebbikének és bizonyítékul, hogy a halál után is van élet, tartott. Abban a hitben gyökeredzik, hogy egyes emberek oly erővel vannak felruházva, hogy rég meghalt barátok vagy ismerősök alakjait földi alakjukban ismét elővezessék.

Ezen tan elméleti kiművelése különféle ágazatokkal bir függetlenül ama foktól, amelyben a médiumok együtt működő ereje a materialisatióval, majd inkább passzív, majd aktív tartatott és annak kiadatott. Ezen tévtan praktikus hatására nézve ama theoretikus különbségek nem birnak befolyással. Ezen értelemben mellékes, hogy a médium saját testét elhagyja és activ lépjen mint szellem a többi szellemmel érintkezésbe, úgy hogy tisztán passzív életerejét kölcsönözze az idegen szellemeknek megtestesítésök céljából, vagy hogy továbbá megossa a működést a szellemekkel, kik az ő szelleme helyébe a «controlláló szellemet» helyezik és testét eszközül használják és hogy végre inkább active bizonyos a szellemek által neki inspirált dolgokat visszaadjon. Mert minden kísérlet ilyen transcendentikus tulvilági dolgok fölött szörszálhasogató magyarázatokat felállítani, csak játéknak tekinthető, miután ama dolgok, a mint már a nevük is mutatja, az emberi felfogást és észet túlhaladják. Valójában nem is egyebek, mint különböző menedékhelyek, hová a tévhit esetről-esetre visszahúzódik.

A spiritisztikus praxisban azonban ama felfogás talált a legáltalánosabb fogadtatásra, mely a médiumokat, a szellemek megjelenésében passzív szerepelteti. Ezek szerint minden ember nagyobb vagy kisebb mértékben egy átvihető fluidumot (folyadék) hordoz magában, ennek neve *perispirit*, melyet a szellemek megtestesítésökre használnak. Jó médiumok oly gazdagon birják e folyadékot, hogy nem is kell őket magnetizálni, hanem önmaguktól is képesek pár perc lefolyása alatt magnetikus álomba merülni.

A médiumtól a fluidum az egész szobában elterjed, miáltal a manifestáció elő lesz készítve. Ha most a médium trance állapotba jutott, úgy a szellemek ama fluidumból, mely a médium agyvelejéből és ujj hegyeiből, apró kék lángok alakjában, materialisálódnak

kezdenek. Ők nemcsak teljes alakot vesznek fel, mely intenzíve világít, hanem testet is öltenek. A nézőkhöz lépnek, kik őket megérintik, mint egyesek hozzátartozóinak adják ki magukat, sőt adott kérdésekre felelnek, t. i. úgy, hogy a médiumot beszéltetik vagy egy táblára felírják azt.

Oly hirtelen, mint jöttek, el is tűnnek ismét és habár materialisálódtak, még sem láthatni alakjokat akkor, midőn a szoba világos. Egyik feltevés szerint az alakok az «anyagokat áthatólva» a falon keresztül visszahúzódnak, más feltevés szerint azonban, anyagukat elvesztik azáltal, hogy a médiumoknak a fluidumot visszaadják.

Magyarázattal azonban, a perisprit mi módon távozik a médium agyvelejéből és mi módon megy oda vissza, a spiritiszták nem tudnak szolgálni. Ellenben állítják, hogy bizonyítékot szolgáltathatnak a médium sulyának megmérése által, t. i., hogy azok sulyt vesztenek és ismét azt visszanyerik a kísérlet alatt. Másrészt megengedik, hogy sokszor a szellemek elfelejtik a fluidumot a médiumoknak visszaszolgáltatni és így ezek örütségbe esnek. Ezekből látható, hogy a spiritiszták a tényekből kénytelenek hivatásuk eléggé veszélyes következményeit beismerni. Ily szomorú tüneményekre Ferrière James tanár a következőket mondja: «Az ész tévelygései egy megbetegedett és pusztuló képzelőtehetségre mutatnak, mely a legszentebbhez nyúl és a legértéktelenebb utálatosságok piszkában hever. Már a velünk született vonzalom a babonához elég rossz, de azt rendszerül felépíteni és beképzelné, hogy azzal az Isten és szellemek birodalmához jutottunk, olyas valami, mely okvetlen erősen sérti meg lelkünket. Ti, kik elroncsolt idegeket és nyomott kedélyeket akartok az igazság tolmácsául tenni, kulcsokul, melyek az ég kapuit nyitják meg és a jövő titkait fedik fel, ti, kik a betegséget a bölcsesség prófétájaként állítottok oda és azzal a bünt, a poklot, a halált teszitek a világ urául, meggondoltátok-e, hogy a bestialitás és utálatosság mély lejtős útjain haladtok? O, ti sajnálatra méltó mystikusok! Mikor tanuljátok már meg, hogy az emberi igazság és az isteni áldás a teljes egészségben, a józan emberi ész széles országútján, a lélek világos napfényében nyugszik és hogy minden tudás, minden lángész csak azon tehetségben van meg, hogy a *közönséges* dolgokban lássuk meg a csodálatost!

A tébolydák statisztikája eléggé mutatja, hogy a spiritiszta szédelgések mennyi áldozata örült meg; és ily szerencsétlen teremtéseket csak azzal magyaráztak, hogy nem voltak eléggé érettek a tan számára és ezért tévútra jutottak. Mindezek daczára nagy helyeken, így Hamburgban is létező egyletek, melyek a modern tévtan-

nak hódolnak, még mindig új hívőket találnak. Igaz, hogy sokszor a legaljasabb eszközöket használják, hogy a könnyen hívőket oda csalják és őket megtartsák. Így pl. egy spiritisztikai ülésen Hamburgban az idézett szellem által egy szellemkép jelenlevő hölgygel azt közöltették, hogy haladéktalanul izenjen szülőföldjére egy rajnamenti városba, hogy pár hónappal azelőtt elhalt fivérének örökségénél 1000 tallér maradt vissza. Ez a szekrényben a 3-ik fiókban felül jobbról lenne beékelve és senki sem tud róla.

A tudósító úr biztosította, hogy azonnal lépések tétettek ez ügyben és nem fogja elmulasztani az eredményt tudtára adni. A feltámadt kételemekre nézve azzal felelt, hogy a kérdéses szellem a legközelebbi ülésen ismét meg fog jelenni és ezáltal a dolog valódiságára nézve meg lesz a bizonyíték. Erre a médium kilátásba helyezte a dolog iránt való érdeklődését az esetre, ha a kontrolláló szellem tényleg megbízható lenne. Ez pl. azáltal volna bebizonyítható, hogy a legközelebbi ülésen egy eddig meg nem talált gyilkosra nézve adjon feleletet; ezáltal az ügyészség útján is meglehetne tudni, hogy az ily szellemek képessége mily messzire terjed ki. A tudósító azért eltávozott, hogy a dolgot kikutassa, de tudósítása mind a mai napig kimaradt. Ismét egy jel arra, hogy mily kevésbé megbízhatók a szellemek és hogy többet, mint közönséges halandók nyujtani nem bírnak.

Egy másik spritisztikus ülés Hamburgban, mely többnyire tudósokból, orvosokból stb. áll, egy fiatal emberrel tart üléseket, ki egy író médium lenne. Tehát vele iratják fel a szellemek legújabb tudósításaikat a túlvilágból, új recepteket írnak, új gyógyszereket mondanak, sőt még politikai fejtegetésekbe is bocsátkoznak.

Egy harmadik egylet ismét üléseket tart ártatlan «manifesztációkkal» és a benne idézett szellemek ama feladattal bírnak, hogy bebizonyítsák az anyagok áthatolását. Ezen társaság egy tagja értekezésében «Psychikus tanulmányok» czimmal elbeszéli, hogy nem ritkán materialisált kezek jelennek meg, melyeket puhaságukra és melegségükre nézve meg lehetett vizsgálni, sőt még azt is megállapította, hogy a körmök tisztára vannak vágva, a mi arisztokratikus lényre mutat.

A «mülseni médium»-mal tartott egynehány ülésen Willmann gyárosnak alkalmá nyílt ezen materialisációt megfigyelni, világító testek mutatkoztak, melyek mint kezek és lábak lettek jejlöve, kettő és három is egyszerre. Ezek oly erős foszforforgózatot bocsátottak ki, hogy még mindig látni lehetett, midőn az alakok már rég eltűntek. Nagy erővel, hogy a jelenlevők megijedtek, ütöttek a «szellemek» közbe egy ajtóra vagy zongorára, jelezve, hogy a

kezek testtel birnak, utóbbiakat azonban közelebről megvizsgálni nem volt szabad. Ezen eltiltásnak természetesen meg volt a maga oka.

A spiritisztikus hazugságok összes dolgai között épen a materialisációk a legtöredékenyebb és legmeredtebb experimentumok. Egy elfogulatlan néző merész keze elégséges arra, hogy a tüne-
ményt leálcázza, vagy hogy a képzelt szellemet egy jól ismert hús és vér birójának felismerje. Itt van tehát a spiritiszták praktikus szempontjából az egyedüli sérthető hely, tévtanuknak bizonyításai-
ban. Mennél fontosabb ugyanis minden könnyenhivőre nézve a szellemidézésben elért siker, annál drasztikusabban hat a szédelgés közvetlen leálcázása, melyek ellenében a megcsipett csalónak már semmi menekvése nincs.

A kézzelfogható leálcázások azért a legtermészetesebb és legmeggyőzőbb felvilágosítást nyújtják ezen modern csodákra nézve és legujabban emberbarátok által sikeresen meg is történtek. Általánosan ismert a Bastián által űzött szellemszédelgések leálcázása János főherczeg által; maguk a spiritiszták is a «bécsi egér-
fogó»-nak nevezték. Ismeretes, hogy a szédelgő megfogásának pil-
lanatában polgári öltözékéből még egy része ama szellemruhának látszott ki, melylyel a materialisált alakok a túlvilágon földi hívőik előtt diszöltözéküket a diszelőadás számára elkészíteni szokták. Világos volt tehát, hogy Bastián is a szokásos szellemruhát, mely könnyü gaze-szövetből volt készítve és foszforesceáló folyadékokkal itatva (droguistáknál kapható) magánál hordotta, melylyel különbözö felhúzás által alakította alakját. Ő, mint más médiumok is, a ruhát összerakva, testének oly helyein rejtette el, a hol azt rendszerint nem keresik. Ez egyszer azonban óvatos előkészülés akadályozta őt meg, a szövetet ismét elrejtteni. Hogy magát leálcázva látta, abból következik, hogy visszahagyva csizmáit, mezitláb elszaladt. Tette-e volna ezt és került-e volna e a vizsgálatot, ha tiszta lelkiismerete lett volna? Különben is Bastián már régen, egyszer 1880-ban Cumberlandtól is leálcáztatott, ki egy elrejtve tartott fecskendővel az előlépő «szellemnek» idejében egy adag cochenill-vörös folyadékot küldött az arczába. Ezen festék nyomai később elég világosan látszottak a médium arczán.

Más médiumok, kik félbehagyták ezen tisztátalan hivatást, sokszor beismerték, hogy világító öltözeteket foszforolajjal itattak, hasonlóan vékony álarczokat, könnyü szakállakat, kis kendőket, melyek majd fátyolnak, majd turbánnak, sapkának alakítva használtattak. A könnyenhivő tömeggel szemben persze azt állították a spiritiszták, hogy a kérdéses öltözetek a szellemek által a túlvilágról

hozattak, abból a szép szellemországból, melynek lakói ugyanolyan eszközöket, mint mi szegény földi lakók, használunk.

A legújabb jól sikerült leálczázásokból kettőt említünk meg, mely két női médiummal szemben sikerrel alkalmaztatott. Az egyik az u. n. wilhelmsburgi médium Tamke Betty és aztán a leipzig-i médium Töpfer Valeska. Már évek óta számos hívő Wilhelmsburgba zarándokolt, mely egy kis Elba-szigeten Hamburg mellett feküdt, hogy elhalt barátai és rokonai körében a visszaemlékezés pár óráit töltsék.

Mint egy valódi médium, egy közönséges paraszt 18 éves leánya spiritisztikus körökben «Hamburgi Juvel»-nek nevezve, értett szellemeket idézni, jobban, mint akárki más.

Hetenkint atyjának egyszerű házában legkevesebb 2—3 ülés tartatott. Számos elhalt ember szelleme, mint Cagliostroé, Zöllner tanaré stb. jelent meg s híreket hoztak a túlvilágról, még más nyilvánításokat, betegségek ellen recepteket, sőt még ajándékokat, melyek virágok és kalácsokból álltak.

A médium hire és az üléseken való tömeges megjelenés naponkint fokozódott, habár óvatosságból a látogatókat előbb jó szándékukra nézve megkérdezték, mielőtt beengedték volna.

Daczára ennek nemsokára kételyek támadtak a médium valódiságára nézve, melyeket először Sellin tanár hangoztatott. Az igazság egynehány barátjai a dolog valódi okára akartak azután rájönni és elérték azt, hogy egy ülés alkalmával, a melyen egy fehér alak jelent meg, merész fogással egy kendőt birtak megkapni. E közben a kontrolláló szellem Tamke Betty szája által mondatta a szavakat, hogy valaki a szellem kötényt fogja és egyszersmind kéri az illetőt, hogy azt hagyja el.

A tulajdonképeni leálczázás 1855 április 15-én történt és pedig egyike a legismertebb spiritisztavezetők jelenlétében, a német-amerikai író Cyriaxnak Lipséből, ki abban az időben a spiritizmusról és annak viszonyáról a tudományhoz, Hamburgban előadásokat tartott. Már egy előülésben április 17-én a Nord-szállodában tartott előadás után sem igen sikerült neki az a kísérlet, melyet Tamke Bettyvel a gondolatolvasás terén vitt véghez.

Jellemző a kifogás, melyet Cyriax előhozott végre, hogy ugyanis a kérdéses látogató a kitalálendő tárgyul egy tükröt gondolt magának, ez azonban higanynyal bir, melyet a szellemek nem birnak elviselni.

Midőn aztán április 18-án a spiritisztikai ülés kezdetén Tamke Betty megjelent és a felhívásra lépett elő, hogy őt vizsgálják meg, nem-e hord magánál valami fehérneműt, ugy ezen felhívásnak két jelenlévő hölgy mindenestre váratlanul engedett. Tényleg két ágy-

terítőt és egy kendőt találtak nála. A médium könyek között biztosította, hogy az őt kontrolláló szellem megparancsolta neki, egy pár ágyterítőt magával vinni, hogy mily czélből, nem tudja. A jelenlévő spiritiszták a vendégekkel aztán el akarták hitetni, hogy a szellemek itt a médiumnak galibát akartak okozni. Cyriax úr azonban észrevétlenül eltűnt.

Hasonló módon sikerült Töpfer Valeska asszonynak leálcázása Lipcsében egy ülésen 1885 június 26-án. Ezen asszony tiszteletére mondhatjuk, hogy daczára ismételt vonakodásának, a leálcázóktól, kik mindenáron sikert akartak elérni, folytonos rábeszélés és jutalomigéréssel rábirták, hogy kísérleteit végrehajtsa. Ő tehát, miután az ülés kezdete előtt felrakott bilincsekből könnyen megszabadította magát, meghagyta jelenni kedvencz szellemalakjait, pl. egy gyermek szellemét Abilla névvel, aztán egy karcsu női alakot, Adrienne-t.

A 3-ik jelenésnél azonban vigyázatlanul egy nézőnek kezét nyújtotta, melyet ez megfogott, miközben az összeesküvők egyike a függöny mögött a székét elfoglalta. A vizsgálatnál találtak egy nagy fehér inget, melyet elrejtve magánál hordott és a sötét szobában különböző tőle levetett ruhadarabokat. Természetesen most is meg voltak a kifogások, de később a médium határozottan bevallotta, hogy a szellemidézés nem egyéb szédelgésnél.

Hasonló vallomást értek el Schrapsnál is Csehországban, Warnsdorfban, egy antispiritisztikus estély alkalmával. Ugyanis az ismert spiritiszta Schraps 1886 szept. 25 én egy estélyt akart tartani, melyen be akarta bizonyítani, hogy a kísérletek nem kifogásokon és a médium ügyességén, hanem a szellemek közreműködésén alapszanak. Ugyanezen az estélyen Willmann Károly hamburgi gyáros is megjelent és kötelezte magát, hogy valamennyi kísérletet, melyet Schraps az ő médiumjával és szellemeivel bemutat, ugyanaz este ő is megteszi ugyanazon feltételekkel, melyek, ha nem sikerülnek, kész rögtön 1000 forintot jótékony célra áldozni. Persze ő ezzel le akarta álcázni Schrapst, minthogy kísérleteinek elvégzése után az egészest meg akarta magyarázni a nézőknek.

A lefolyt szombat 25-ike a spiritiszták részére elég rosszul ütött ki, miután az ezen napon a «Kolosseum»-ban tartott antispiritisztikus estély, egy oly nyilvános lerántó ismertetést, egy oly általános és kétségtelen elítélését okozta a spiritiszták közveszélyes és bűnös üzelmeinek, hogy remélhetjük, hogy ezen tévtan továbbterjedése megakadályoztatott.

Az ülés egy félórával a kitűzött idő előtt kezdődött, miután a médium és a vezető azt sürgették.

Ismételten mondták, hogy Willmann úr bizonyára félelemből nem jön el és kérték, hogy miután pontosan megjelentek, az ülés megkezdődjék.

A jelenlévők a médium sürgetésére azt megkötözték, miután felismerték, hogy az minden áron az ülés befejezését még Willmann úr megérkezése előtt akarja és attól féltek, hogy a médium máskülönben az ülést megakasztaná.

Miután Schraps megkötözve a mellékszobában leült, a mellékszobában ülő jelenlévők egy félóráig hiában vártak a szellemek megjelenésére és működésére, azok nem jelentek meg és nem tudták a médiumot kötelékeiből kiszabadítani. Schraps kijelentette, hogy nem tud a trance állapotba jönni, mely ellen a hitetlenek ismét azt felelték, hogy ő, miután a Willmann úr által előírt módon köttetett meg, magát a csomók és pecsétek megsértése nélkül nem tudja kiszabadítani.

A spiritiszták egyáltalában vonakodtak az előadást megkezdeni, állítólag, mivel két hitelennel több volt jelen. A spiritiszták szellemei ugyanis csak úgy jelennek meg, ha a társaság nem nagyon kevert, azaz, midőn a hitetlenek száma nem haladja meg a hívők számát.

A főok, a miért a szellemek meg nem jelentek, a Willmann úrtól való félelem volt, ki őket már többször leálcázta és kinek megérkezte a legközelebbi esti vonattal megtörténhetett.

Alighogy az előrobogó kocsi zaja elárulta Willmann úr megérkezését, midőn a médium vezetője utóbbit a kötelékek szétvágása által szabadította meg, úgy hogy midőn Willmann úr megjelent, a médium már szabad volt.

Igy tehát Willmann úr csak a kilátással, hogy eljön, a spiritisztákat szökésre birta, kik, miután szavukat megszegték, azonnal visszavonultak. Hiszen Schraps úr előtte, több tanu jelenlétében írásbelileg kijelentette, hogy a kitűzött helyen Willmann úrtól hagyja magát megkötni, továbbá bizonyítékot fog szolgáltatni, hogy a szellemek segítségével ezen kötelékektől meg fogja tudni magát szabadítani.

Willmann úr ismét késznek nyilatkozott, az esetben, ha a médium a tőle megkötözött kötelékekből kiszabadítja magát, a következő estére külön e célra összehívott gyülekezett előtt kijelenteni, hogy Schraps többet tud és nem csaló, miután utóbbiak közül senki sem tudta magát ilyen kötelékekből kiszabadítani.

Ezek ellenében ismét Schraps arra kötelezte magát, hogy abban az esetben, ha szellemei nem tudják magukat az általa megkötött bilincsekből megszabadítani, úgy ezt ő nyíltan, az igazságot beismerve, fogja a következő esti gyülekezett előtt kinyilvánítani.

A vasárnapi estélyen a «Kolosseum»-ban, melyre távolból és közelből több mint ezren sereglettek össze, Schraps Emil már nem vett részt; ellenben Schraps Bernhard jelen volt. Miután Thiele úr az ülést megnyitotta, Willmann úr előlépett és megismertette kitűnő előadásban a negyvenes évek óta veszedelmesen grasszáló spiritisztikus szédelgéseket, melyeknek főképviselői Eglinton és Schraps. Ő jellemezte a tudósokat, kik, mint Zöllner, Du Prel, Selin és mások a spiritizmus védőivé lettek, Slades, Cyrdax stb. leálczázását mutatta be, megemlítette Bastian spiritisztának János főherczegtől történt leálczázását és azután jellemezte Schrapsot. Ő konstatálta, hogy midőn a médiumot oly erősen kötözték meg, hogy az nem tudott megszabadulni és nagy derűtség között elmesélte, amint egy más ülés alkalmával, Schraps, állítólag a szellemek által vive, a levegőben lebegett, a nézők nagy bámulatára és nevetésére azonnal a társaságból is egy úr magát «lebegve» mutatta, mialatt egyszerűen fenn az ajtónál fogódzkodott, amint azt Schraps is tette, kinek ujjai az ajtó felett lévő piszok és por nyomait annak idején mutatták.

Továbbá közölte, hogy Schraps egy ülés alkalmával egy egészen közönséges kézfogást mint szellemnyilvánítást mutatott be, mialatt egy késpengén, melyet ugyanazon oldal újbóli ügyes felmutatásával mutatta, hogy mindkét oldal üres, a feleletet egy kérdésre a «szellemek által» feliratta, hogy t. i. kinek fog szólni az első toaszt. A felelet természetesen meglepő volt. Ez jellemezte a férfit, ki azt állította, hogy a szellemvilággal összeköttetésben áll. Zajos tetszés között végzé beszédét ama kijelentéssel, hogy minden erejével igyekezni fog ezen tévtan terjedését megakadályozni, mely már oly sok ember eszt rabolta el és oly sok családi boldogságot zavart meg.

Az általános, mindinkább zajosabb hívásra «Schraps feleljen!» Schraps úr felállt, hogy magát Willmann úr támadásaival szemben megkisérelje védeni. Elkezdett igaztalan dolgokról beszélni, de az általános ellenmondás és Willmann úr odalépése, kicsalta belőle a további nagyon becses vallomást: «Hiszen én nem mondtam, hogy az a mit Willmann úr mondott, nem lenne igaz!» Nagy derűtség és ironikus helyeslés fogadta ezen szavakat és Willmann úr általános helyeslés között konstatálta, hogy ezen vallomást a gyülekezet elégedettséggel tudomásul veszi.

Most Raucher Leo Miksa Schraphoz fordult és felszólította, hogy médiumjával lépjen fel. Leirta, hogy mit lehet érezni ama gondolatnál, hogy egy drága halottnak, egy anya szellemének kell egy Schraps pipáján megjelenni és harmonikát fujni. Schraps bizonyítsa be álli-

tásait és Willmann úr felszólításának engedjen; ha ezt nem teszi, úgy egy nyomorult szédelgő.

Schraps Emil, ki eközben ismét a közönség között volt, kijelentette, hogy előbb unokafivérét kell megkérdeznie. Mindig általánosabban és zajosabban hangzottak a boszankodás hangjai a nagy izgatottságban lévő közönség részéről, «ki Schraps-szal!» kiáltást lehetett itt-ott hallani és ha Willmann úr elő nem lépett volna és nem kérte volna a közönséget Schraps iránti szánalomérvésből, hogy maradjon nyugodtan, úgy Schraps és hivei bizonyára «szellemsegítség» nélkül, «lebegve» lettek volna az épületből kihajigálva.

Schraps úr vasárnap reggel gyalog Eilbauba ment és szégyenét hazavitte. Ellene és hívei ellen, a csalók és megcsalottak ellen azonban egy oly hangulat uralkodik, mely ezen embereket társadalmilag lehetetlenné fogja tenni.

A megelőző esetben találjuk ama sok eset egyikét, melyekben az u. n. médiumok a tények hatalma folytán vallomásra és bűnös hivatásuk abbahagyására bírattak. Másképp áll a dolog oly tudományosan képzett fanatikussal, kik a tévhitükből egy rendszert állítottak fel maguknak és azt minden irányban oly állhatatossággal, mely jobb ügyhöz lenne méltó, megvédték. Ily emberekhez tartoznak írók, orvosok, papok, természetbuvárok, művészek és filozófusok. Ismeretes, hogy nemcsak egyes angol fizikusok, mint Crookes és Wallace R. a spiritisztikus működések mögött titkos, még fel nem derített természeti tüneményeket akarnak találni, hanem abban a törekvésben, hogy abból egy új tudományt, a transcendental-fizikát képezzék, egyes tudósok, kiknek az új theoria bizonyos nézetekbe belevágott, hozzá csatlakoztak.

1872-ben Londonban nagy szerepet játszott a médium Cook Florence kisasszony. Különösen Cookes pártolta, miután különféle kísérleteket vitt véghez vele, sőt azt hitte, hogy a «szellemről», mely Cook kisasszonynyal közlekedett, elektromos fénynél egy fényképet is nyert.

Home úr és Fox kisasszony médiumok is meglepték az angol tudóst látszólag csodálatos képességükkel, melyet természetes úton nem bírt megmagyarázni. Ide tartozik pl. nehéz testek mozgása és emelése a szobában, érintéssel és a nélkül, de mechanikus erő-kifejtés nélkül; továbbá emberi lények felemelkedése és a testek látszólagos sulymegváltozása; továbbá világító ködalakok megjelenése, különösen azonban önvilágító vagy nappali világosságban is látható emberi kezek; végre a hirtelen feltünése és eltünése fantomoknak, alakoknak, arczoknak stb.

Mindezen és még más eseményekből igyekezett a tudós egy

természetfölötti tant felállítani és ebben a német természetbuvár Zöllner részéről lelkesült elismerésre talált. Habár utóbbinál, ezen a természettől oly sok tehetséggel megáldott férfinál, a titokzatos irányokban haladó tudományokba való merülés, az idegrendszer és agyvelő megbetegedésére bizonyos természeti hajlam volt meg és a belső folytonos nyugtalanság folytán szellemi élete elsötétedett lassankint, azért nála menthető és magyarázható a spiritisztikus világban viselt szerepe. Zöllner 1843-ban november 8-án született Berlinben, hol atyja mintarajzoló volt. Ő volt számos testvére között a legidősebb és már mint ujszülött a jobb arczfél egy feltűnő különös eltorzulást mutatott, mely őt később egy általánosan ismert személylyé tette és a katonaszolgálat alól is felmentette. A kölni reálgymnáziumban végezte előtanulmányait. Majd Berlinben és Baselben tanult.

Már ebben az időben lépett előtérbe későbbi tudós jellemének két fő oldala; phantasiája költeményekben nyilatkozott, melyekből később tudományos műveibe is felvett. Ezek között megemlítendő különösen egy, melyben Zöllner, mint 20 éves gymnasista, az akkor már általa tisztelt Keplernek hódolatát fejezi ki, melyet később ismételten kifejezésre juttat. Csillagászati könyve egy megemlékezés Kepler Jánosról és ép úgy tudományos értekezéseinek második kötetében a 11-ik fejezet, mely az anonym irás egy lenyomatát «Kepler és a láthatatlan világ» tartalmazza, Keplernek van felajánlva. Poetikai működése mellett abban az időben már természetbuvárkodó lénye lépett előtérbe. Tudományos pályáján szerencsés volt. Photometrikus fénytani vizsgálatokról szóló munkájával, különösen galvanikusan izzó platindrótok fényfejlesztéséről, 1858-ban Baselben a doktori diplomát elnyerte. Zöllner nem nősült meg és élete teljesen visszatükröződik munkáiban. Ő 1882-ben április 25-én halt meg, a mely napon reggel fél tíz órakor gutaütés érte, mialatt a 3-ik kiadásban megjelenő művének a «Csillagászati könyv»-nek előszaván dolgozott. Mások szerint röviddel halála előtt megőrült, de ez nem bizonyos.

Halálának hire, az iránta akarva és nem akarva érdeklődők körében ugyanazon szenzációt keltette, mint egyébkor egy új művének megjelenése, azonban ez mégis más volt, mint a korábbiak. Nem helyezett már új felfedezéseket, új zavarokat és új botrányokat kilátásba. Mindennek már vége volt. Azért is más érzéssel fogadták Zöllner halálhírét, mint a róla jött korábbi híreket.

Ezen érzések a napisajtó számos hireiben és leírásaiban találtak kifejezést, úgy, hogy Zöllner érdemeit a physika és astronomia terén erősen kiemelték, ellenben spiritisztikai tevékenységét és pole-

miáit vagy teljesen mellőzték, vagy csak egyszerűen megemlítették.

Ki Zöllner iratait csak némileg ismeri, az bizonyára megtalálta a feltűnő hasonlatosságot közte és Kepler között. Zöllner is felállított kísérleteinek elején philosophikus kísérleteket. Mialatt azonban Kepler meggyőződése egészen bizonyos feltevéseket tartalmaznak, Zöllner felfogása az okszerűség tiszta szüksége. Szerinte vannak a világon oly jelenségek, melyek magyarázatának szükségét érezzük. Azt állítja, hogy ezen szükséglet kielégítésére bizonyos feltevések, hypothesisek állítandók fel, melyek segítségével a magyarázat megadható.

Azok, kik Zöllnert olvassák, felismerhetik termékeny phantasiáját és törekvését a nyert hypothesis általánosítani, vagy egy eddig ismeretlen tényt általa ismertté tenni vagy egy kísérletet rá alapítani és azt találja, hogy ezen tulajdonságok egyesülése Zöllner tudós személyiségének ismertető jele.

Zöllnernek nagy érdeklődése a spiritizmus iránt és polemiája az oka annak, hogy őt magára hagyták és nyilvános támadásokkal, valamint gúnnyal illették. A legtekintélyesebb férfiak ezért aztán megváltak tőle.

Ülés a sötét szobában.

Bizonyos, hogy az ugynevezett sötétben levő ülések, a melyben a médiumok kézfogásaikat szabadabban fejthetik ki, mert láthatatlanok, leginkább ezen formát szeretik választani műtatványaik kivitelénél.

Tudja mindenki, hogy a spiritiszták «szellemei» nem szeretik a világosságot, működéseiket misztikus sötétséggel takarják; hiszen tényleg a sötétség szellemei, kik a világosságot nemcsak szívesen nélkülözik, hanem még vágyódnak is sötétség után.

A sötét ülések különböző módon történhetnek. Egyes médiumok a kézfogások által bezárt körnek egy tagját képezik, mások a kör közepébe ülnek, vagy egy mellette levő szobába, mely a nyitott ajtóban egy függöny által van a nézőktől elválasztva. Utóbbi esetben a láncznak bezárása csak pár percre és csakis azért történik, hogy a magnetikus fluidum a lánczot képező személyektől a médiumra menjen át.

Bastian egyike volt a legtekintélyesebb médiumoknak, ki a körben ülve végezte kísérleteit és igen ügyes módon járt el. Az ülés megkezdése előtt a gyertyát eloltotta és az ablakokat oly erő-

sen becsukatta, hogy a legcsekélyebb világosság sem jöhetett kívülről be. A társaság rendszeren 10—12 személyből állt, kik közül legalább egy résztvevő volt beavatva a médium titkaiba.

A kör képezése után a társalgás csak hallkan folyik, míg a médium ajánlja a társaságnak, hogy nyugodtan maradjon a felvett állásban, hogy a magnetikus kör meg ne szakittassék.

Hirtelen mind elnémulnak és még csak a médium kezeinek egyenletes csattogását lehet hallani, a mi bizonyítani akarja, hogy a médium maga a most következő tüneményekben nem részes.

A jelenlevők egyike, a médium egy titkos társa ajánlatot tesz, hogy valamit énekeljenek, miután a szellemek az éneket kedvelik és így majd sokkal előzékenyebbek lesznek. Az ének megkezdődik; először csak kevesen vesznek benne részt, míg végre valamennyien vele énekelnek. Erre egy ijedt kiáltás hallatszik és megtudják, hogy a jelenlevők egyike láthatatlan kéztől fülénél huzgáltatik és egy másikat ismét csiklandoznak.

A médium szakadatlanul tapsol egyenlő tempóban tovább, a mely azonban annyiban szenvedett mégis változást, hogy most bal kezével bal arczára üt, mialatt jobbjá egymásután a körben körül ülő személyeket érinti. Utóbbiak azt hiszik, hogy a másvilág egy lakója tréfálkodik és midőn hirtelen egy szellemhang hallatszik, elnémulnak. A vezető időközben a jelenlevőknek elmagyarázta, hogy midőn a szellemek a körbe beléptek, hűvös szellő érezhető a szobában és majd mind állítják, hogy erről tudomásuk van. A médium társa a markába nevet; tudván jól, hogy a médium szabad jobb kezét nem hagyja kihasználatlanul, hanem vele egy a kabátzsebben elrejtett papircsövet húz elő, felfujja és avval valamennyi körülállónak az arczába fúj. Ugyanazon papircsövet használja a médium, hogy ezen keresztül beszélve, utánozza a szellemhangját. Hirtelen egy személy észreveszi, hogy a médium közelében apró lángocskák támadnak, melyek a milyen hamar megjelentek, ép oly gyorsan el is tűnnek. A jelenlevők nyugtalanzkodnak és a vezető emlékezteti őket, hogy a lánczot nem szabad megszakítani.

Felvilágosítja őket, hogy a mint ezen lángok jelzik, a szellemek materialisálódni fognak, mely esetben nagy dolgok fognak történni. A kis lángocskák, melyeket mindenki észrevett, ama materiák, melyekből a szellemek képződnek, mialatt azt lassankint a médium agyvelejéből elvonják.

Mindenki figyel az elbeszélő szavaira és feszült figyelemmel vár az eseményekre, melyek itt történni fognak. A médium ekközben a papircsövet ismét elrejtí és ujjhegyeit, melyek phosphor olajjal vannak ellátva akkép, hogy ezen olaj bőrdarabkára van kenve és

magnesiumfénynyel van intensive megvilágítva, a kabátja belsejében elrejtve tartja.

Egy tág keztyü, melynek ujjhegyei, mint előzőleg leiratott van präparálva, hasonló czélul szolgál és ama előnye is van, hogy a médium kezein később nyomok nem maradnak. Ezen keztyü egy bevonattal van ellátva, mely megengedi, hogy az ujjhegyek, világítva mutatkozzanak. A szerint a mint a szellemek materialisá-lódnak, a médium ezen bevonatot a keztyüről lehúzza. A keztyü alsó szélén van a cylindrikus bevonat felvarrva, úgy, hogy ezen helyen egyszerűen mefordítható és a karra felhúzható. Miután azonban a hasonlóan präparált belső oldal most szabad lesz, úgy lehetséges nemcsak egyik kezét, hanem az egész alkart a könyökig materialisálva megjelentetni. Természetesen csak a kéz belső oldala világít, úgy, hogy az egyszerű átfordítás vagy a testhez való fektetés által a sötétségben ismét eltűnik. A médium kezét azután kabátja alá dugja, lehúzza egy keztyüjét és azt az elrejtett helyre visszahozza.

Még mindig hallható az egyenletes taps és közben észlelhető, hogy egy a médium mellett fekvő játszó óra felhúzatik és a zene hallható lesz. Nem ritkán szellemkéztől körben körülforgattatik, mi-által a körülülők azt meg is látják. Ezek közül az egyiket épen egy hideg szellemkéz érinti meg, elkezd kiabálni, mialatt a vezető arra figyelmeztet, hogy egy előtte ismeretes szellem jelenik meg az illető mögött. Mihelyt a jelenlevők ezt észrevették, ismét nyugalom áll be; mindenki elbámul a látományon és a szellemarcz ép oly gyorsan ismét visszahúzódik a magasabb sphaerába. Nem is szükséges talán mondani, hogy ez csak egy phosphorolajban impregnált álarcz volt. A médium vagy társa tartotta elrejtve és egy könnyű érczből készült virágollóval tartotta azt távol. A jég-hideg halottkéz előállítására a médiumnak csak saját kezét kellett aetherrel megnedvesítenie. Erre a czélra egy itatott lapos szivacsot használt, mely hasonlóan kabátja alatt el volt rejtve. A médiumnak, ki egyik kezével arczát üti, míg a másikat a mellette ülőnek csuklóján tartja, ügyesen kell eljárnia, hogy ezen utóbbi kezét feltűnés nélkül elvegye. A médium ilyen esetekben ruháiban egy szerkezetet tart elrejtve, mely órarugókból készítve, gummival kipárnázva és akként van alakítva, hogy azt a hüvelyk- és mutatóujj között lehet tartani. A készülék egy zsarnierrel van ellátva csiptető alakjában és egy nyomással nyitni és zárni lehet. Ezen csiptetőt a médium szomszédjára helyezi, átfogva annak karját kezével lassankint elengedi és a szomszéd még mindig azt hiszi, hogy a médium keze van rajta, mialatt az nyugodtan experimentál. Végül a médium a

csiptetőt ismét óvatosan leveszi és elrejtí. A szellemek által hozott ajándékokat, virágokat, bonbonokat vagy kalácsokat szintén a médium tartja elrejtve és kellő időben előhózza és szétesztja.

Nagyobb ajándékok előhozatala, pl. egy virágzó kaktuszé, a melyet, a mint Hermann azt spiritisztikai művében mondja, egy ismerős szellem a menyországból jöve, az asztalra helyezett, s arra enged következtetni, hogy a szolgálatkész szellemek a körben magában, vagy annak közvetlen közelében, az ülésszobában tartózkodnak. Mily nagy haszonnal bírna az emberiségre, ha a spiritisták ki tudnák vinni, hogy az állítólagos szellemek működéseiket hasznos célokra fordítsák. Ekkor sokan keresnének egy médiumot és általa panaszkodnák el egy elhalt nagybátyának, fivérnek, vagy egyéb rokonnak a túlvilágról szükségeiket és pártfogását kérnék és ezt a szellemek, kik bizonyára a túlvilágon mindennel jobban és gazdagabban vannak ellátva, mint mi, nem tagadnák meg hozzátartozóiknak.

Kártyavetőné helyett a kíváncsiak, kik a jövőt akarják tudni, egy médiumot keresnének fel, kontrolláló szelleme mindenről képes felvilágosítást adni.

Nem volna szükségünk sem postára, sem távírdára, hanem minden postahivatal hivatalnokok helyett, bizonyos számú médiumokkal volna ellátva és a kontrolláló szellemek a csomagok és levelek kézbesítését pontosan teljesítenék.

Majd az idő erre meg fog tanítani, egyelőre még hiányzik a szellemek története és hiába nézünk oly mű után, mely felvilágosítással szolgálhatna tartózkodási helyükre, alkotásukra és jellemükre nézve.

A kéz- és láblenyomatok.

A szellemek nemcsak a médiumok szája által beszélnek és nemcsak a körülfekvő hangszereken játszanak, hanem ők materialisálódnak is, médiumok közelléténel láthatók és megtapinthatók lesznek, sőt ezek bizonyítékául kéz- és lábnyomatokat szolgáltatnak.

A paraffinkezek még máig is a szellemek képességének legnagyobb bizonyítékául tartatnak és a spiritisztikus tévtanok hatalmas támasza.

A médium ily előadásoknál egy függöny mögött vagy egy másik szobában helyet foglal, miután előbb megvizsgáltatott és egy zsákba bujt. Ez a nyak körül össze lesz kötve, a csomók le lesznek pecsételve úgy, hogy a kezek használata a kísérletnél ki van zárva.

Miután a médium így lekötözve egy széken helyet foglalt,

egy mellette lévő asztalra egy tál olvadt paraffinnal és egy tál hideg vízzel lesz odatéve. Ha most a kezet felváltva előbb a paraffinba, majd a hideg vízbe dugjuk, úgy az első kihül, viaszszerű áthúzatot képez, a mely leválasztva formául szolgálhat. Ha ezen formát most gypszszel megtöltjük, úgy a kéz egy másolatát megkaptuk. Ezen kivitelnél a médium arra volna utalva, hogy a formát az oldalainál felvágja késével, hogy a kezét kihúzhassa. Ezáltal a lemásolt kezén egy varrat támadna, a mely gyanút keltené. Azonkívül a médiumnak kezei sem szabadok és így nem is lenne azon helyzetben, hogy kezét leformálhassa, miután a zsákot a jelenlevők egyike adta és semmit sincs präparálva. Ép úgy ki van zárva egy kész formának becsempészése, miután a médium előbb pontosan megvizsgálattik és a paraffintál súlya is előbb megállapítottatik, a melynek csak annyival szabad könnyebbnek lenni, a mennyit az üres forma nyom.

Ezen előkészületek után az ülés megkezdődik; minden jelenlevő az ülésszobába visszahúzódik és a médium igyekszik a «trance» állapotba jutni. Lassankint a szobában teljes csend lesz és csak itt-ott hallható kis suttogás, miközben még egy szék recsegése is hallatszik. Hogy ezen zajt a médium vagy a szellemek vagy talán a suttogók idézik-e elő, nem lehet tudni. — Hirtelen azonban mozgolódás, recsegés, zaj lesz hallható, miből felismerhető, hogy a szellemek nagy munkában vannak.

Minden jelenlevő erősen figyel. Hirtelen kopogások hallatszanak, mire a szellemek világosságot kérnek.

Most tehát világos lesz és látható a médium, a mint a földön trance-állapotban fekszik. A tál vízben azonban a kéznek egy paraffinból készült üres formája uszik.

Miután a médium magához tért, a jelenlevők vizsgálat alá veszik és megállapítják, hogy a paraffinforma tényleg a mellette lévő olvadt paraffinból készült, a mint azt a mérleg is bizonyítja. A zsák és kötése jó állapotban vannak és semmiféle sértést nem mutatnak. Hogyan tudhatott tehát a médium egy kézformát előállítani?

Sok jelenlevő természetesen szentül hitte, hogy csak egy szellem volt képes a kezét leformálni, miután megvoltak arról győződve, hogy a médium szobája jól el volt zárva és így senki sem nyújthatott segítséget. Továbbá a médium maga nem is készíthetne el egy sértetlen paraffinformát és végre egy előbb készített forma titkos becsempészése a szigorú vizsgálat miatt ki volt zárva.

Magyarázatul tehát csak a szellem materialisatójában való hit

szolgálhatott, ki a paraffinformát kezéről készítette és aztán nyugodtan a vízben fekvé hagyta, ismét szétfoszlott és eltűnt.

A következő felvilágosítás azonban a józan ész előtt sokkal egyszerűbb és természetesebb lesz.

A médium különböző nagyságu jól präparált keztyűvel van ellátva. Ugyanis egy szobrásztól készített szellemkézről egy elasticus enyvforma készítették. Ebbe ugynevezett bőrkollodiumot öntenek kollodium és riczinus-olajból készítve, miáltal a szárítás után egy kollodium-keztyűt nyernek. Azon a helyen, hol a karja kezdődik, egy vékony csövecskét tesznek be és egy zsinórral erősen bekötözik.

Az ily módon előkészített keztyűt a médium elrejtí úgy, hogy jól összehajtvá czipője alá dugja. Erre persze senki sem gondol.

Mihelyt a médium egyedül van, kiszabadítja egyik kezét, (lásd «Kötözési mutatóványok» II. köt.) a földre ül, előhózza a kollodium-keztyűt és azt a nyaka mellett a zsákból kitolja. A kötés ugyanis megengedi rendszeren, hogy egy ujjat még közté és a nyak között ki lehet tolni.

A médium időközben a csövecskét szájába veszi, azzal a keztyűt egészen kihúzza, azt felfujja, a csövet nyelvével elzárja és így felváltva mártja be a paraffinba és vízbe. Lassankint egy forma képződik, a mely elég erős, hogy a kollodium-keztyű leválását erős rázás által előidézze. Ha ez megtörtént, úgy a médium a kidugott ujjal ismét visszahúzza azt és ismét elrejtí, lefekszik a földre, kopogások által jelzi a kísérlet befejeztét és önkívületi állapotban fekszik ott addig, míg egy beavatott megkönyörül rajta és a magnetizálástól feloldja.

Egy másik kísérlet azáltal lesz bemutatva, hogy a kéz- és lábnyomat lisztel a tányérokön, vagy korommal a papírlapon lesz előállítva. A mülseni médium Schrap's Emil egy Hamburgban tartott ülésére ezen kísérlet is kilátásba volt helyezve. Ezért azon szoba ajtaja fölött, melyben a médium ült, egy petroleumlámpa fölött kormozott papírlap volt $1\frac{1}{2}$ m. magasságban, rajzszögekkel a falon megerősítve és így minden megjelenő szellemnek módja volt arra, hogy visitkártyáját odanyomja.

Azonban ez nem sikerült, ámbár az állítólag a szobában jelenlévő szellemek többször felkértek reá. Hogy most a szellemek nem akartak materialisálódni, vagy az ajtónak erős őrzése és megfigyelése akadályozta-e meg a szellem barátait, hogy közbevessék magukat, azt itt nem kutatjuk. Azért a médium vezetője biztosította a társaságot, hogy az összes eddigi üléseken ilyen lenyomatok megjelentek, de a mostanin nem akar ez sikerülni. Azonban az ezen üléseken részt vett urak, közöttük tudósok és művészek erre

vonatkozó kérdésekre azt felelték, hogy ők még nem látták bebizonyítottak azt, hogy a bemutatott lenyomatok materialisált szellemektől származnának. Sokkal inkább azt hiszik, hogy ezen lenyomatokat a médiumok maguk készítették, csak ennek módját nem tudják teljesen megmagyarázni. Továbbá még azt is észrevették, hogy az egyik láblenyomat pontosan a médium lábával egybevágott, sőt még ennek körmei alatt lisztet is találtak. Ezzel azonban még koránt sincs bebizonyítva, hogy a médium maga készítette a lenyomatokat. Miután nem ritka dolog az, a mint ezt egy hamburgi spiritiszta állítja, hogy a szellemek a lenyomatokat a médium lábáról készítették, hogy bebizonyítsák, miszerint ők arra is képesek, hogy a médium lábainak ama helyén, amely a széklábhöz van kötve, az anyagot áthatolják. Legelőször a lábat kötelékéből szabadítja meg, azután czipőt és harisnyát lehúz, egy lenyomatot készít, a lábra mindent ismét felhúz és ekkor különböző anyagáthatolással a köteléket ismét felteszi.

Hogy azonban a szellemek miért tisztítják le a lisztet, habár felületesen is a lábról és miért nem elégszenek meg azzal, hogy a lábat a húrokból kiszabadítsák, a helyett, hogy a lisztbe nyomják, ezen kérdésekre nem kaptunk feleletet. A médium csak azzal a kifogással él, hogy a szellemek nem fogadnak el utasítást, ezzel ismét bizonyítván, hogy a spiritisztáknak mindig van, habár semmitmondó kifogásuk.

Zöllner tanár hátrahagyott iratai között Max Gábor festő egy levele találtatott. Ez az angol médium Eglinton ülésein résztvett és annak leálczázásán jelen volt. Eglinton ugyanis egy főkísérletét mutatta be, mely abban állt, hogy a szellemek őt a szoba menyezetéig emelték, a melyre ő pár hieroglyphot karczolt. Előzőleg lábaira és bal vállára egy világító rózsa lett erősítve.

Legelőször is a médium jobb oldalán ülő szomszéd észrevette, hogy Eglinton, mialatt rángatózásokat szimulált, az asztról való leszállása után bal szomszédjának jobb és jobb szomszédjának bal kezét annyira összehozta, hogy mindkét kezét saját balkezeivel volt képes takarni. Így jobb keze szabadon maradt, melylyel minden kísérletet elvégezhetett.

A kísérlet hevében Eglinton még megfélekedezett a világító virágokról, melynek mozgásáról a közelülők észrevették, mint törekedett lábaival a székeket ide-oda dobálni, hogy azáltal lármát idézzen elő és mint használt egy papircsövet, hogy a szellemhangokat állítsa elő.

Midőn a gyertyát meggyújtották, Eglinton észrevette, hogy jobb keze fekete. A jelenlévők ebből következtethették, hogy a

feketített játszó-órát a médium maga fogta meg és forgatta körben. Ennek következtében Eglington úr Münchenből eltűnt.

Érdekes a médiumok táblakísérletei, melyekben két egymásra rakott és jól elzárt és lepecsételt tábla belső elzárt oldalára szellemkéz által iratnak fel különböző dolgokat.

Egy ilyen kettős tábla úgy van készítve, hogy két hosszoldalánál zsarnierral van ellátva, másik két rövidebb oldaluk érczhüvelyekkel birnak, olykép, mint azt a noteszkönyveknél találjuk a czeruza bedugására, itt is a tábla irónjának felvételére szolgálnak. A tábla egyik belső oldala korommal van befeketve, a melyen egy középnagy bal kéz lenyomata látszik, mely annak minden ránczát pontosan visszaadja. Ezen tábla egyik hosszoldalán, a melyen az érczsövek vannak, ezektől balra és jobbra két-két, tehát összesen négy pecsét van. Rajta e betűk: F. Z. A két keskeny oldal mindegyike egy négy cm. széles papírszalaggal van bevonva és azonkívül annak mindkét vége pecséttel ellátva és pedig akként, hogy ezen pecsét félig a papírszalagot és félig a keret széles oldalát takarja. Ezen négy pecsét «prof. Dr. A. W.» feliratot tartalmazza. Ezen pecsétekből, melyek Zöllner és Dr. Wach A. tanárokéi, ismerhetők fel a táblák valóságára és egy ilyet használt Zöllner, hogy avval egy kísérletet végrehajtsen. Műveiben Zöllner elég ilyen kísérletet ír le és meg is kísérli azokat magyarázni. Ha azonban ezen kettős táblát szigorubb vizsgálat alá vesszük, úgy azon csakhamar feltűnik valami, a mi gondolkodásba ejt. W. tanár pecsétjei világosan nyomait mutatják annak, hogy azokon valaki dolgozott. Egyik sincs olyan jó állapotban, mint azok, melyek Zöllnertől származnak. Majdnem olvashatatlanok, helyenkint laposra vannak nyomva és egész világosan ujjak nyomait mutatják. Azért nem is valószínűtlen ama állítás, hogy ama négy pecsét valamely célra felolvasztatott és ismét rátépett; továbbá, hogy e mellett a pecsétek melegítették és aztán az ujjak nyomai visszamaradtak, melyek midőn a pecsétek még meleg voltak, ezekre rányomattak. Valószínű, hogy ezen pecsétek közül, csak kettő olvasztatott fel, melyek épen leginkább látszanak megsértve, hogy mindkét papírszalag idetartozó végeit a tábla kinyitásánál vissza lehessen hajtani. A négy Zöllner-féle pecsét ellenben teljesen sértetlen, de oly módon feltörve, a hogyan nem szoktak pecsétet feltörni. A tábla feltörése oly óvatossággal és pontossággal eszközöltetik, hogy senki sem venné azt észre, ha valaki a táblát hosszoldalával maga felé tartja és a két keretet erősen összeszorítja.

A pecsétek megnyitása csak egy módon és pedig a következőkép eszközölhető. Vegyünk egy egészen finom két mm. vas-

tagságu aczéldrótot, helyezzük a két tábla közé, vegyük a kettős táblát térdeink közé, hogy a keskeny hosszoldala felfelé álljon és a két kiálló drótvéget erősen húzzuk meg, míg a drót a pecsétek alatt fekszik, amire aztán azt lassan ide-oda húzgáljuk.

A drót dörzsölés folytán meleg lesz, melegét átadja a pecsétnek és ez elegendő, hogy a drót keresztül vágassa a pecsétet. Természetesen ezt igen óvatosan kell végezni.

Az egyedüli nehézség abban áll, hogy a drótot ügyesen két egymásra fektetett tábla között keresztül vonjuk. Ez valóságban nehezebb, mint ahogy hinnők; elegendő, ha a tábla mindkét végén, a hosszoldalon, a melyeken a zsarnirok vannak, egy-egy tollkést vezetünk a két keret közé. Ezek a két keretet egymástól elválasztják annyira, hogy egy vékony drótot keresztül vonhassunk. A pecsétek egy más megnyitása, a nélkül, hogy azokat megsértenők, teljesen ki van zárva. Ha pl. valaki egy késsel akarná a pecsétet szétvágni, a hosszoldal irányában, úgy azokat bizonyára erősebben megsértené.

Most csak az a kérdés, hogy ki eszközölhette azon különös felnyitást! Talán maga Zöllner? Ez nem lehetséges, mert ha Zöllner egy ülés befejezte után megnyitotta a táblát, hogy az eredményt megláthassa, úgy bizonyára nem ezen módot választotta. Biztosra vehetjük, hogy egyszerűen keresztül vágta a papírszallagokat. Jelen esetben ez nem történhetett meg. Tehát ezt bizonyára a médium tette. Most meg azt kérdezhetjük, hogy mikor nyithatta ki a médium a táblát? Talán az ülés alatt? Ez alig lehetséges, mert ha nem is gördit nehézségeket a fennebbi módon leirt kinyitás, mégis sokkal több időt vesz igénybe, mint a mennyit egy médium magának egy ülés alatt vehet, anélkül, hogy a körülülők figyelmét magára és működésére ne irányítsa.

E szerint csak az lehetséges, hogy a médium a táblákat már az ülés előtt felnyitotta s a kéz lenyomatát előállította és ismét becsukta.

Tegyük fel, hogy Zöllner, ki gyakran gyakorolt vendégszeregetet és kinél gyakrabban voltak médiumok, sőt laktak is, ezen táblát szintén egy úrtól kapta, kísérlet céljából, úgy a nála lakó médium bizonyára talált időt magának Zöllner távollétében, hogy a táblát präparálhassa, legalább ily módon biztosítván magának az ülést, ha az a szellemekkel nem sikerülne. Hiszen még spiritisztikus oldalról is azt állítják, hogy vannak médiumok, kik valódiak, kik azonban ott, hol alkalom kínálkozik, még sem mulasztják el a sikert biztosítani.

Ilyen dolgok történte után a tudomány feladata a spiritizmust

megvizsgálni, mert ez a nép között nagy zavarokat okoz, úgy, hogy nemcsak a tébolydába jutnak sokan, hanem a spiritizmus szédelgései által meg is lesznek csalva.

Még nagyobb kötelességünk a spiritizmust átvizsgálni, ha az igaz volna. Ha mindazok az állítások, kísérletek és manifesztációk, melyeket a spiritiszták véghez visznek, igazaknak bizonyulnának, úgy ez a világrendre és az emberekre nézve nagyon szomorú dolog lenne. Igaznak kellene tartanunk, a mint azt beszélték, hogy egy asszony 5 év előtt elhalt férjének materialisált szellemével ismét egybekelt és hogy az, miután feleségének szerelme és hűsége bizonyítékait megadta, az esküvő után a szellemszférákba ismét visszahivatott.

Ezen hit szerint az is igaz volna, hogy a szellemek képesek lennének mindenüvé behatolni, tárgyakat egyik helyről a másikra állítani, nehéz zongorákat a földszintről a legmagasabb emeletre felszállítani, anélkül, hogy egy menyezetet megsértenének és még más sokféle ily kísérletet tudnának végrehajtani, miután az anyagok áthatolásának képességével bárhová léphetnének. Így a szellemek képesek lennének bennünket jóban és rosszban befolyásolni.

Habár nagyon szomorú állapotok uralkodnának, ha ez mind igaz lenne, azért még sem kellene egy alapos vizsgálatról visszajednünk. Ezáltal az illetékes hatóság minden szédelgést és csalást ellenőrizhetne, ha ezen dolgok mind igazaknak bizonyulnának is. Egy bíró így nem is csodálkozhatnék, ha egy vádlott azt állítja, hogy a lopást nem ő, hanem egy szellem végezte, vagy hogy a szellem kényszerítette őt ezen tetre.

→ V É G E ←

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

0

45

SZK

Országos Széchenyi Könyvtár

4000

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

